

GEMEENTE EDAM-VOLENDAM

Doeners & Talenten

sportnota 2010-2012

Voorwoord

11 oktober 2008 heeft de “Werkgroep Sportplatform” de Sportvisie Edam – Volendam getiteld “Doeners en Talenten”, aan het gemeentebestuur aangeboden.¹ Het opstellen van deze visie startte op 23 oktober 2007 met een bijeenkomst van alle sportverenigingen uit de gemeente. Een eerdere motie van de Raad van de gemeente Edam – Volendam om de bestaande subsidieverordening op het gebied van de sport te herzien, lag hieraan ten grondslag. Tijdens het opstellen van de visie deden zich meerdere maatschappelijke ontwikkelingen voor die van invloed waren op de voortgang en de inhoud.

Op Europees niveau deed de Europese Commissie van zich spreken met het “Witboek Sport”. Daarin worden de contouren van het toekomstige Europese sportbeleid geschetst. Omdat hieraan in “Doeners en Talenten” reeds aandacht is besteed kan worden volstaan met verwijzing naar de Sportvisie.²

Op nationaal niveau werd in de Ministerraad van 5 september 2008 de Structuurvisie Randstad 2040 vastgesteld. Daarin onder meer de constatering dat er tot 2040 ten minste 500.000 nieuwe woningen in de Randstad nodig zijn. Alleen al de aanwijzing van de locaties daarvoor en de daarbij behorende infrastructuur voor een evenwichtig leefklimaat zal zijn invloed doen gelden op de planontwikkeling voor onze regio. En wanneer het om sport gaat ziet het kabinet bijvoorbeeld een meerwaarde voor ons land voor de kandidatuur van de organisatie van de Olympische Spelen in 2028, voor zowel de top- als voor de breedtesport.³ Omdat over deze kandidatuur in 2016 besluitvorming plaatsvindt, wordt momenteel onderzoek gedaan naar de voorzieningen die in ons land nodig zijn om een dergelijk evenement voor te bereiden en te organiseren. Daarnaast wordt een breed spectrum aan initiatieven genomen om ook de breedtesport te stimuleren: Nederland Sportland.

Op provinciaal niveau (Noord Holland) is het signaal afgegeven dat, naast het bestaande beleid op het gebied van stimulering van de breedtesport, ook ontwikkeling van beleid op het gebied van topsport wordt overwogen. Dit mede tegen de achtergrond van de mogelijke kandidatuur van ons land voor de organisatie van de Olympische Spelen. Met de nota “4 PERSPECTIEVEN Noord-Holland 2040” worden nu de kaders ontwikkeld waarbinnen de gemeenten van deze provincie hún beleid kunnen ontwikkelen. Voor de sport is onder meer het volgende relevant.

“ De Provincie heeft Amsterdam ondersteund om de Olympische Spelen 2028 binnen te halen en scheidt randvoorwaarden voor initiatieven vanuit de markt om topsportlocaties te realiseren. De provincie sponsort alleen die topsportactiviteiten die als Olympische sport zijn aangewezen.”⁴

Op regionaal niveau kennen we de Regiovisie Waterland 2040 “Vitaal met karakter” van het Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Waterland waarin de regionale visie, met een strategisch ontwikkelingskader voor de lange termijn, wordt aangegeven. Daarbij wordt in het bijzonder bezien in hoeverre kan worden ingespeeld op ideeën uit de recente ontwikkelingsvisie voor de Randstad en de Metropoolregio Amsterdam. 10 december 2008 is deze visie door het Algemeen Bestuur van de regio Waterland vastgesteld.⁵ Voor het gebied de Purmer staat daar o.m.:

“10. De Purmer: "Potentieel gebied voor achteruitgang van het landschap vormt het gebied tussen het toekomstige bedrijventerrein Baanstee/Noord en het bedrijventerrein Oosthuizerweg in Edam. Opgave is het zoeken naar een duurzame herinrichting om dit te voorkomen. Daarom wordt dit gebied gereserveerd voor toekomstig recreatiegebied, mede om te voorkomen dat de twee kernen/gemeenten aan elkaar zullen groeien en mede als mogelijk compensatiegebied in het geval in (delen van) het Purmerbos bebouwing plaatsvindt. Daarbij valt te overwegen het accommoderen van extensieve recreatief/stedelijke gebruiksfuncties, zoals wellness en Leisure in een groenblauwe entourage.”

¹ Sportvisie Edam – Volendam. “Doeners en Talenten” 10 oktober 2008.

² Dat geldt ook voor de overige oorspronkelijke bronnen die in “Doeners en Talenten” aan de orde zijn gesteld.

³ Structuurvisie Randstad 2040, pagina 10.

⁴ 4 PERSPECTIEVEN Noord-Holland 2040, pagina 27

⁵ Regiovisie Waterland 2040 “Vitaal met karakter”. Pagina 49.

Onze grote zuiderbuur, de gemeente Amsterdam, stemt haar sportbeleid uiteraard ook mede af op eerdergenoemde documenten. De implementatie van het Sportplan 2009 – 2012 van deze gemeente wordt ook daarom door het gemeentebestuur nauwlettend gevolgd.

Op lokaal niveau wordt aangesloten bij een tweetal beleidsdocumenten.

De eerste is die van de visie Edam-Volendam 2030, getiteld "Ondernemend en betrokken". Die is bedoeld als leidraad om voor elk beleidsterrein een bruikbare visie te ontwikkelen en informatie te verwerken tot de hoofdlijnen waarop de gemeente kan sturen. Een en ander is neergelegd in aanbevelingen voor nadere studies en geven inzicht in actuele trends en ontwikkelingen. Deze visie is ontwikkeld door Bestuur & Management Consultants en dateert van januari 2005.

De tweede is het Ontwerp Structuurplan van 12 februari 2008 zoals dat in de gemeenteraad van 26 februari 2009 is vastgesteld.⁶ Ook daarin wordt aan de sport aandacht besteed. Voor het structuurplan is uitgangspunt dat de huidige sportveldencomplexen worden gehandhaafd. Het college van B&W onderschrijft deze visie.

In de sportvisie "Doeners en Talenten" is geschetst wat in deze Sportnota onder meer aan de orde zal zijn. Te weten: "...een kwantitatief overzicht van de sportverenigingen en het aantal leden, van de sportaccommodaties (inclusief de gymzalen van de scholen), van de sport- en speelvelden, de demografische ontwikkelingen (hoe ziet de gemeente er over 10 a 15 jaar uit)..."

Al tijdens het ontwikkelen van "Doeners en Talenten" heeft het gemeentebestuur besluiten genomen die in de Sportvisie werden aanbevolen. Een en ander is mede vastgelegd in het coalitieakkoord 2008. Die besluiten, denk aan de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit, het starten van het accommodatieonderzoek en de integrale benadering van de verschillende beleidsprogramma's, zijn de basis voor verdere ontwikkelingen. Ook de sport heeft in dit kader initiatieven genomen. Een voorbeeld daarvan is deelname aan het project "Scoren voor Gezondheid" van de KNVB bij FC Volendam.

Ten slotte moet worden vermeld dat is gebleken dat de fundamentele onder de mondiale economie onvoldoende duurzaam zijn. De consequenties daarvan voor het (rijks)overheidsbeleid en voor de private financiering van de sport kunnen op het moment van schrijven van deze nota nog onvoldoende worden aangegeven. Een en ander zal zeker van invloed zijn op de fasering van de uitvoering van het beleid.

⁶ Ontwerp Structuurplan 2040. Pagina 17 en bijlage 3 'Verkenning alternatieve locaties sportvelden'.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Hoofdstuk 1 De gemeente Edam – Volendam in cijfers	9
1.1 Bevolkingsaantal; stand van zaken en ontwikkeling	9
1.2 De organisatiegraad van de sport	10
1.3 Sport accommodaties	11
1.4 Kwantitatieve behoefte voor de toekomst	12
Hoofdstuk 2 Van sportvisie naar sportdoelen	13
2.1 De prioriteiten (voorgesteld door de werkgroep Sportplatform)	14
2.1.1 Doelgroepen	14
2.1.2 Sportvormen	14
2.1.3 Niveau van sportbeoefening	14
2.2 Uitwerking van de genoemde prioriteiten	15
Hoofdstuk 3 Sport in combinatie met ander beleid	19
3.1 Algemeen.	19
3.2 Combinatiefunctionarissen	19
3.3 Onderwijsbeleid en sport	21
3.3.1 <i>Het basisschoolproject (drempelverlaging naar de verenigingen)</i>	21
3.4 Gezondheidsbeleid en sport	22
3.4.1 <i>Overgewicht</i>	22
3.4.2 <i>Alcoholontmoediging en drugsbestrijding</i>	24
3.4.3 <i>Lokale ziektebeelden</i>	25
3.4.4 <i>Aangepast sporten (door mensen met een beperking).</i>	26
3.5 Vrijwilligersbeleid en sport	26
3.6 Ouderenbeleid en sport	27
3.7 Jeugdbeleid en sport	28
3.8 Sportaanbod in de 'vrije tijd'	30
3.9 Speelruimte	31
3.10 Topsportbeleid	31
3.10.1 <i>Randvoorwaarden creëren voor topsport: Talentontwikkeling</i>	32
3.10.2 <i>Creëren van een goede balans en wederzijdse versterking van top- en breedtesport</i>	32
3.10.3 <i>Sportiefste gemeente van het land</i>	33
3.10.4 <i>Topsportgemeente</i>	33
Hoofdstuk 4 Organisatie van het gemeentelijke sportbeleid	35
4.1 Regierol Gemeente	35
4.2 Instrumenten	35
4.3 Sportplatform	37
4.4 Rol en verantwoordelijkheid verenigingen	37
Hoofdstuk 5 Een overzicht van de doelstellingen	39
Hoofdstuk 6 Schematische weergave gemeentelijk sportbeleid	45
Hoofdstuk 7 Planning gemeentelijk sportbeleid	51
Hoofdstuk 8 Financiën gemeentelijk sportbeleid	55

Inleiding

De Sportnota is de uitwerking van de Sportvisie “Doeners en Talenten” zoals die door de werkgroep sportplatform op 11 oktober 2008 aan het college van B&W van de gemeente Edam-Volendam is aangeboden. Waar het gaat om de maatschappelijke betekenis van sport wordt nu volstaan met verwijzing naar hoofdstuk 2 van deze visie. Daarin is een uitgebreide schets gegeven van de maatschappelijke betekenis van sport zoals die wordt gezien door de Europese Commissie, de Rijksoverheid, de Provinciale overheid en de georganiseerde sport. Het gemeentebestuur heeft deze visie op de maatschappelijke betekenis van sport onderschreven en baseert daarop haar legitimering tot het voeren van een actief sportbeleid. Ook wordt de meerwaarde onderschreven van een integraal beleid. Daarom vindt op de beleidsterreinen sport, onderwijs, gezondheid, jeugd, ouderen, minderheden en mensen met een beperking, onderlinge afstemming van beleid plaats. Dat wordt ook in de sportnota zichtbaar gemaakt.

De nota brengt in Hoofdstuk 1, via het “Onderzoek Sport” in kaart wat de – kwantitatieve - uitgangspositie van onze gemeente is. Dit onderzoek is in opdracht en samenwerking met de gemeente uitgevoerd door een stagiair van de opleiding sportmanagement aan de Johan Cruijff Universiteit. Hierin is onder andere onderzocht hoeveel inwoners de gemeente telt, hoeveel daarvan er lid zijn van een sportvereniging, hoeveel – en welke – sportverenigingen er zijn en hoeveel – en welke – sportaccommodaties staan er voor al die leden ter beschikking. Met deze gegevens wordt aansluiting gezocht bij de cijfers van NOC*NSF over landelijke gemiddelden. Daardoor wordt zichtbaar hoe onze gemeente er in vergelijking met andere vergelijkbare gemeenten ongeveer voorstaat. Ook kijken we naar de toekomstige demografische verwachtingen: hoeveel huizen gaan we nog bouwen, hoeveel inwoners komen er de komende jaren nog bij, welke behoeften hebben die en om welke leeftijdscategorieën gaat het dan? Welke voorzieningen op sportief gebied hebben we daar voor nodig? Speelveldjes, schoollokalen, gymzalen, sportaccommodaties? Kortom, niet alleen een vergelijking met andere vergelijkbare steden, maar, via dat onderzoek, antwoord op de vraag of op niveau in de eigen behoefte kan worden voorzien.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de vraag welke krachtsinspanningen we moeten leveren om de missie, zoals geformuleerd in de Sportvisie, te realiseren. Ter herinnering, die missie luidt: Elke inwoner die dat wil is in onze gemeente in staat om op eigen niveau en naar eigen behoefte op verantwoorde wijze aan sport en beweging mee te doen. Dat doen we mede aan de hand van de gegevens voor de gemeente Edam-Volendam van de “Regionale Omnibusenquête 2008” zoals die december van dat jaar is gepubliceerd. Want met behulp van die enquête kunnen zgn. SMART-doelen worden geformuleerd. Ook wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het “Onderzoek Sport” zoals aangekondigd in de sportvisie.

Via hoofdstuk 3 gaan we over naar de ‘kwaliteit’. Daar wordt aangegeven welke samenwerkingsverbanden met de andere beleidsvelden bestaan . Op deze manier wordt in het beleid meerwaarde gecreëerd voor sport en bewegen en voor het beleid op het gebied van onderwijs, gezondheid, vrijwilligers, ouderen, jeugd, topsport en sponsoring. Een belangrijk instrument daarbij is bijvoorbeeld de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

In hoofdstuk 4 volgt een schets van de gemeentelijke organisatie voor de uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid. Hierin wordt de rol van het gemeentebestuur geschetst en komt het Sportplatform aan de orde.

Hoofdstuk 5 geeft een schematisch overzicht weer van de gestelde doelen uit de hoofdstukken 1 t/m 4 met daarbij de relatie naar de in hoofdstuk 6 en 7 beschreven stappen.

In Hoofdstuk 6 wordt een schematische weergave gegeven waarin per onderdeel staat aangegeven wat de gemeente de komende jaren wil bereiken op het vlak van sport en integraal beleid.

In Hoofdstuk 7 is een zo verantwoord mogelijke fasering aangebracht in de realisering van de concrete maatregelen en plannen zoals die hier worden voorgelegd.

Tenslotte wordt in Hoofdstuk 8 word een overzicht gegeven van de financiën die met de implementatie van de sportnota gepaard gaan.

Hoofdstuk 1 De gemeente Edam – Volendam in cijfers

In dit hoofdstuk wordt eerst aangegeven wat de stand van zaken en de ontwikkeling is van het inwoneraantal van onze gemeente. Geconstateerd wordt dat voor het beleid op de middellange en de lange termijn kan worden ingespeeld op een aantal van 31.500 inwoners omstreeks 2030. In het “Onderzoek Sport” wordt onderzocht wat de stand van zaken is bij de verenigingen in de gemeente in mei 2009. Alle verenigingen hebben een enquête ontvangen met de vraag om mee te werken aan het onderzoek. De gegevens die zijn verkregen uit de antwoorden van deze enquête zijn gebruikt om de stand van zaken en de visie van de sportverenigingen weer te geven. Dit onderzoek geldt als nulmeting en tevens als uitgangspunt om vanuit te werken naar de toekomst. Dat is nodig om in ieder geval te weten welke aantallen voorzieningen dienen te worden gerealiseerd, denk aan schoolgebouwen en de daarbij behorende sportaccommodaties. Ook zal, met de toename van het aantal inwoners én het succesvolle beleid op het gebied van de stimulering van sport en bewegen, uitbreiding moeten worden gegeven aan het areaal van deze sportvoorzieningen.

1.1 Bevolkingsaantal; stand van zaken en ontwikkeling

De gemeente Edam – Volendam telde op 1 januari 2006 in totaal 28.459 inwoners en op 1 januari 2008 in totaal 28.446 inwoners.⁷ Tussen 1995 en 2006 is de bevolking met ongeveer 8 % gestegen, een gemiddelde toename van circa 220 personen per jaar. Deze bevolkingsgroei is deze jaren voornamelijk te danken aan een constant hoog geboorteoverschot. In de periode 1995 tot en met 2005 was de natuurlijke aanwas gemiddeld 208 per jaar. Vanaf 2006 wordt de demografische ontwikkeling, zoals we zagen, echter gekenmerkt door een vertreksaldo, er vertrekken meer mensen dan er zich vestigen.

Een vergelijking met de landelijke cijfers geeft het volgende beeld:

25,9 % van de bevolking bevindt zich in de leeftijdscategorie van 0 – 19 jaar, terwijl het landelijke cijfer daarvoor 24,3 % is. Daarbij is vooral de categorie van 0 – 9 jaar sterk vertegenwoordigd. Geringer is het percentage 65+ in onze gemeente, dat is 11,3 %, het landelijke cijfer is 14,3 %. Echter in het onderzoek van de bevolkingsontwikkeling in zowel Edam als Volendam zien we in welke mate de vergrijzing zich zal ontwikkelen in de gemeente.

De demografische ontwikkeling met betrekking tot de leeftijdscategorie < 54 jaar wordt in belangrijke mate bepaald door het feit dat in de laatste jaren de woningproductie sterk is afgenomen. Kwamen er in de periode 1995 – 2000 gemiddeld 208 woningen gereed, in de periode 2000 – 2006 waren dat er slechts 108 per jaar! Zo telde onze gemeente op 1 januari 1995 25.990 inwoners in 9.663 woningen, op 1 januari 2000 27.460 inwoners in 10.664 huizen en op 1 januari 2006 28.459 inwoners in 11.127 huizen. Het totale saldo wordt mede verklaard door de hier geschetste daling van de gemiddelde woningbezetting van 2,69 in 1995, via 2,58 in 2000 naar 2,53 in 2006.

De jongste cijfers over het aantal inwoners vinden we in de Voorjaarsnota 2009 mei 2009.⁸

1-1-2009:	28.479 inwoners
1-1-2010:	28.520
1-1-2011:	28.600
1-1-2012:	28.625
1-1-2013:	28.650

De ontwikkeling van het bevolkingsaantal wordt gerelateerd aan het woningbouwprogramma zoals dat in de Streekplannuitwerking Waterland Wonen (2006) wordt aangegeven. Voor 2020 kan het inwoneraantal dan groeien naar 31.000. Hierin is voor onze gemeente rekening gehouden met een (klein) deel van de regionale opvang. Wanneer nu vanaf 2020 wordt uitgegaan van alleen de natuurlijke aanwas, dan is rekening te houden met een geleidelijke verdere toename van de bevolkingsomvang tot rond de 31.800 in 2030, daarna zou de bevolkingsomvang zich rond dat aantal stabiliseren.

⁷ Zie o.a. de Nota lokaal gezondheidsbeleid 2008 – 2011 op pagina 13.

⁸ Voorjaarsnota 2009 Mei 2009. Pagina 46.

Wat betreft de jongste cijfers inzake het aantal woningen zie de Voorjaarsnota 2009 (pag.42):

Beginstand 1-1 2009:	11.867 woningen
2010:	11.951
2011:	12.120
2012:	12.486
2013:	12.651

Voor de sportnota kunnen we dus voor nu (september 2009) uitgaan van 28.500 inwoners en voor de middellange én de wat langere termijn uitgaan van een inwoneraantal van zo omstreeks 31.500 inwoners. Dat is 3.000 inwoners meer dan ten tijde van het uitkomen van de sportnota.

1.2 De organisatiegraad van de sport

Via het "Onderzoek Sport" zijn alle relevante gegevens in kaart gebracht.⁹ Denk aan het aantal sportverenigingen en het aantal leden. Daarbij worden hier nog enkele kanttekeningen gemaakt om een en ander in het juiste perspectief te plaatsen.

Onze gemeente telt 45 sportverenigingen.

Daar moet wel de kanttekening bij worden gemaakt dat enkele heel kleine sportverenigingen geen lid zijn van de betrokken landelijke sportorganisatie en dat enkele 'sporten' geen onderdeel uitmaken van het ledenbestand van NOC*NSF. Hoewel deze verenigingen 'formeel' dus geen deel uitmaken van de 'nationale sportfamilie' dragen zij – als vereniging – wel bij aan de sociale cohesie van onze gemeente. Hun ledental wordt hier echter niet opgeteld en gebruikt bij de vergelijking met de nationale sportgegevens.

Een tweede kanttekening is dat een aantal leden geen inwoners zijn van onze gemeente. Voor het gemak wordt er van uitgegaan dat er in ieder geval net zoveel inwoners van onze gemeente zijn die lid zijn van verenigingen buiten de gemeente. Maar door het ontbreken van verenigingen in enkele takken van sport met veel leden, zoals hockey en golf, zou het wel eens zo kunnen zijn dat er inderdaad meer inwoners van onze gemeente lid zijn van sportverenigingen in andere gemeenten. De regionale functie van bijvoorbeeld de schietsportvereniging, voetbal en handbal weegt daar vermoedelijk niet tegenop.

Een derde kanttekening is dat niet alle sporten 'beweegsporten' zijn. De fysieke krachtsinspanning die tijdens de beoefening van de zgn. denksporten wordt geleverd maakt geen onderdeel uit van de zgn. 'Norm gezond bewegen' zoals bij onderdeel 3.4.1 verderop aan de orde is en wordt toegelicht. Hierdoor wordt door beoefening van die takken van sport een geringere rechtstreekse bijdrage geleverd aan het gezondheidsbeleid met betrekking tot de motorische ontwikkeling. Echter is het wel zo dat het beoefenen van denksport kan bijdragen aan betere schoolprestaties door de ontwikkeling op cognitief vlak. Dan is er ook de situatie dat er enkelen lid zijn van meer dan één vereniging, voor de vergelijking met het nationale cijfermateriaal is dat echter niet van belang.

Tenslotte moet nog worden vermeld dat er natuurlijk ook veel inwoners van onze gemeente zijn die sport buiten verenigingsverband beoefenen. Fietsen, wandelen, fitness, ergens een tennisbaan huren, etc. Die tellen nu niet mee, maar zouden wel voldoen aan de zgn. Norm Gezond Bewegen. Evenals ballet, dans en twirling. Hoe mooi en goed ook, dit blijft verder buiten de tellingen. Wel is het zo dat de gemeente zich verantwoordelijk weet voor het aanbieden van voldoende (openbare) ruimte om ook dit bewegen mogelijk te houden.

Aantal leden

Alles bij elkaar opgeteld is het aantal leden van de sportverenigingen 10.881. Daarvan is 71 % man en 29 % vrouw. Het aantal inwoners is nu ongeveer 28.500. Dus ongeveer 35,5 % van de bevolking is lid van een sportvereniging. Uit gegevens van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt, nationaal gezien, dat 36% van de bevolking lid is van één van de ca. 27.000 sportverenigingen.¹⁰ Het percentage is dus vrijwel gelijk. Dat zou in onze gemeente zeker nog hoger kunnen zijn want (ten tijde van het uitkomen van deze nota) bij tennis, atletiek, zwemmen en zaalvoetbal bestaat een ledenstop. Die is ingesteld vanwege het gebrek aan voldoende accommodatie om nieuwe leden op verantwoorde manier te kunnen opvangen. Ook bij het voetbal in Volendam is het maximum bereikt. Om deze reden

⁹ Het complete onderzoek ligt ter inzage bij de gemeente.

¹⁰ Beleidsbrief 'De kracht van Sport' 15 oktober 2007. Kamerstuk S/TOP – SP - 2806117. pagina 2.

is er door de raad een motie aangenomen voor het onderzoeken van mogelijkheden voor de ontwikkeling van een 400 meter kunststof atletiekbaan en het aanleggen van kunstgrasvelden bij RKAV. Het besluit van de gemeenteraad van donderdag 28 mei 2009 om financieel bij te dragen in de aanleg van in eerste instantie één kunstgrasveld voor de RKAV zal er toe leiden dat de vereniging naar de toekomst toe kan blijven groeien. Daarnaast is er in 2009 een nieuwe sporthal (Opperdam) in gebruik genomen en worden de mogelijkheden bekeken omtrent sporthal de Seinpaal waar een bouwkundig rapport van is opgesteld.

Overigens zijn er van deze 10.881 leden 20 van allochtone herkomst. Maar hierover is enige onduidelijkheid omdat een groot aantal verenigingen de afkomst niet registreert. Bij nieuw onderzoek kan dan ook niet worden vastgesteld of er meer dan wel minder 'nieuwe Nederlanders' lid zijn geworden van een vereniging.

Uit de gezondheidsenquête GGD ZW 18 tot 70 jaar van 2005 komen de volgende percentages;

	mannen	Vrouwen	totaal
Edam-Volendam	34,5	33,3	33,9
Edam	21,1	31,8	26,4
Volendam	39,1	34,0	36,6

Tabel 1.1 Personen die sporten in georganiseerd verband

Vrijwilligers

Bij de verenigingen zijn 1.458 vrijwilligers actief, maar daarbij wel de kanttekening dat dit aantal niet één op één kan worden vergeleken met de landelijke cijfers die spreken van 4.000.000 vrijwilligers. Want bij het onderzoek zijn door de verenigingen alleen die vrijwilligers opgegeven die daadwerkelijke bestuursfuncties bekleden. Ongeveer de helft van het aantal verenigingen heeft een tekort aan vrijwilligers. Sommige verenigingen geven hun vrijwilligers een vergoeding. Een gering aantal (grote) verenigingen heeft ongeveer 30 mensen in loondienst, allen in het bezit van de juiste diploma's.

1.3 Sport accommodaties

Binnen de gemeente zijn er zowel buitensportaccommodaties, binnensportaccommodaties en diverse openbare veldjes waar kan worden gesport. Binnen deze sportnota houden we alleen de binnensport- en buitensportaccommodaties aan.

De binnensportaccommodaties zijn gemeentelijk bezit en bestaan uit 4 sporthallen, te weten sporthallen Opperdam (2) en sporthal de Seinpaal in Volendam en sporthal het Bolwerck in Edam. Daarnaast is er 1 sportzaal die in afmeting iets kleiner is. Dat is sportzaal de Kreil. Tevens zijn er nog 3 gymzalen. Dat zijn gymzalen de Botter, Schoolstraat en Langemeerstraat. Tenslotte is er nog een zwembadcomplex met zowel enkele binnenbaden als een buitenbad met ligweide.

De meeste verenigingen die gebruik maken van een binnensportaccommodatie sporten op deze locaties. Echter sporten een aantal verenigingen in diverse accommodaties die niet van de gemeente zijn, te denken valt aan het terrein van de voormalige Maria Goretti school, waar ook Turnvereniging Mauritius een eigen accommodatie heeft. Maar ook de tafeltennisvereniging heeft haar eigen gebouw net als de schietsportvereniging in Edam. Tevens zijn er diverse denksporten zoals dammen, schaken, bridge maar ook biljarten die op diverse locaties hun sport bedrijven, zoals in (commerciële) kantines of horecagelegenheden. Daarnaast heeft de Triade (school voor voortgezet onderwijs) 2 gymzalen in eigen bezit en beheer voor het bewegingsonderwijs.

Naast de genoemde binnensportaccommodaties, zijn er ook een aantal buitensportaccommodaties. Deze zijn gelegen op gemeentelijke grond, maar in het verleden steeds aangelegd door de verenigingen met behulp van subsidie en eigen geld. Dit betreft twee voetbalcomplexen, één in Edam (EVC) en één in Volendam (RKAV). Daarnaast is er een 300 meter gravelbaan ten behoeve van de atletieksport. Deze is gesitueerd in Edam. Er is een tenniscomplex met daarin zowel 13 banen buiten (waarvan 3 gravelbanen en 10 smashcourtbanen) en 6 overdekte banen. Achter het zwembad de Waterdam heeft de Jeu de Boules vereniging een eigen accommodatie met enkele banen. Aan de dijk ligt het strandbad Slobbeland. Tenslotte heeft de kanovereniging Edam een eigen accommodatie aan het Oorgat.

Diverse plannen voor een aantal accommodaties.

Via een motie van de raad betreffende RKAV en AV Edam zijn er voor deze accommodaties al diverse ontwikkelingen. RKAV heeft een geldlening van €500.000,- voor het aanleggen van een kunstgrasveld en het starten van werkzaamheden voor het uitbreiden van de accommodatie. De overige uitbreidingen zijn door middel van de prioriteitenlijst mogelijk geworden om gefaseerd uit te voeren.

Voor AV Edam is er de ontwikkeling om een 400 meter kunststof atletiekbaan aan te leggen met 8 lanen. Hiervoor zijn de plannen in ontwikkeling voor realisatie in 2010. Er is hierbij rekening gehouden met het gegeven dat de realisatie van een 400 meter baan op de huidige locatie met zich meebrengt dat de aangrenzende voetbalvereniging EVC een natuurgrasveld moet inleveren en hierin gecompenseerd dient te worden om aan de capaciteitsbehoefte van dit moment te voldoen. Het aanleggen van een kunstgrasveld op de plek van een natuurgrasveld is voldoende compensatie. Daarnaast dienen ook de beachvolleybalvelden van de volleybalvereniging verplaatst te worden, om plaats te maken voor de 400 meter kunststof atletiekbaan.

Renovatie van het zwembad de Waterdam en mogelijke nieuwbouw van sporthal de Seinpaal wordt nu bekeken. De leeftijd van de diverse gymzalen geeft reden om rekening te houden dat een grote renovatie of nieuwbouw in de komende jaren wenselijk of noodzakelijk is.

Turnvereniging Mauritius huist nu in een locatie met beperkte mogelijkheden die in de komende jaren mogelijk verplaatst zal moeten worden. Wielervereniging Greuter Volendam wil al enkele jaren een eigen parkoers waar de jeugd kan trainen en waar wekelijks wedstrijden kunnen worden gereden. Ook hier zal de komende jaren naar moeten worden gekeken of dit te realiseren is.

Tenslotte dient er te worden gekeken naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een nieuwe accommodatie, of de mogelijkheid om gebruik te maken van een bestaande accommodatie voor de minder actieve sporten, zoals denksporten (schaken, dammen), biljart en darten. Alternatieven op dit gebied zijn moeilijk in te vullen, maar mogelijk kan in Pius X of in sporthal Opperdam een oplossing worden gevonden.

Met het oog op de ontwikkelingen rondom de Olympische spelen 2028 die het NOC*NSF naar Nederland wil halen, zijn er eventueel mogelijkheden om een aantal accommodaties en complexen te verplaatsen naar het gebied in de Purmer. Gezien het feit dat de meeste voornamelijk buitensport-complexen steeds meer worden ingebouwd en als inbreilocatie kunnen gelden, zou dit eventueel een mogelijkheid kunnen zijn voor de lange termijn.

Onderwijs

Het onderwijs in de gemeente bestaat uit basisonderwijs en voortgezet onderwijs organisaties. Deze maken over het algemeen (met uitzondering van voortgezet onderwijs school de Triade, die een eigen accommodatie heeft) gebruik van de gemeentelijke accommodaties voor het bewegingsonderwijs. Daarnaast kunnen de accommodaties gebruikt worden voor naschoolse (sport)activiteiten, dit om de multifunctionaliteit van de accommodaties te benutten.

1.4 Kwantitatieve behoefte voor de toekomst

Hierbij zijn drie aspecten van belang. De eerste is die van het voorzien in de behoefte die er nu bestaat inzake de meest urgente aanpassingen zoals bij het zwembad, de Seinpaal, de RKAV, EVC, AV Edam en de accommodatie van de turnvereniging Mauritius. Dan is er ook het tekort aan accommodaties zoals bij de tennisvereniging.

Tevens dienen we in te spelen op de behoefte van de toekomstige 2.500 nieuwe bewoners (in 2020) en voorts dienen we er rekening mee te houden dat het stimulerend beleid op het gebied van de sport succesvol zal zijn. Hierdoor wordt het mogelijk om voor de toekomst een globale behoefte-raming op te stellen.

Hoofdstuk 2 Van sportvisie naar sportdoelen

Het gemeentebestuur is van mening dat de sport grote kansen biedt voor het realiseren van belangrijke maatschappelijke doelen: op het gebied van preventie en gezondheid, jeugdbeleid, onderwijs, waarden en normen, integratie, wijken, veiligheid en internationaal beleid.

Sport wordt wel als een van de belangrijkste sociale verbanden van onze huidige samenleving gezien. Want sport stimuleert tot een actieve en gezonde leefstijl en versterkt de sociale cohesie van de gemeenschap. En in de sportvereniging kunnen jongeren al vroeg kennis maken met actieve participatie en vrijwilligerswerk. Alle reden om al op jonge leeftijd de basis te leggen voor een leven lang sporten en bewegen.

Sport en bewegen is meer dan alleen de sportverenigingen of sporten bij de sportschool, het gaat ook om buiten spelen. De groene ruimte in de wijk moet de plek zijn voor toekomstige jeugdherinneringen. Herinneringen van slootje springen, skateboarden, trapveldje waar je met vrienden kan basketballen of voetballen. Het is onderdeel van een goed leefklimaat. Daar hoort ook bij dat je op de diverse schoolpleinen vrij kunt spelen. Vanwege de problematiek met overlast op de diverse schoolpleinen zijn deze op het ogenblik buiten schooltijd vaak afgesloten. Met het inzetten van onder andere de straathoekwerker en het sportbuurtwerk zal getracht worden deze problematiek aan te pakken. Indien de overlast is beperkt, kunnen de schoolpleinen weer worden opengesteld voor de jeugd na schooltijd.

Een veel gebruikte methode om na te gaan of een bepaald vastgesteld beleid ook in praktijk wordt gebracht en het beoogde effect wordt bereikt, is om die beleidsdoelen SMART te formuleren. Daarbij gaan we in de sportnota uit van de missie zoals die in de sportvisie is geformuleerd. We kijken naar wat de gemeente daarom volgens de sportvisie gaat doen en hoe de gemeente dat gaat verwezenlijken zoals in de sportvisie aangegeven. We stellen daarbij de doelen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden (SMART). Deze SMART-doelen worden in de nota in de vorm van een 'tabel' opgenomen. Ook de Nota Gezondheidsbeleid 2008 - 2012 gebruikt deze methode. Voor het stellen van deze doelen voor 2012¹¹ wordt gebruik gemaakt van de "Regionale Omnibusenquête Edam – Volendam 2008" en het "Onderzoek Sport" zoals aangekondigd in de sportvisie. Door beide onderzoeken aan elkaar te koppelen ontstaat een meer compleet beeld dan wanneer van slechts één onderzoek gebruik zou worden gemaakt. Dat komt ook omdat de Omnibusenquête grofmaziger van karakter is dan het "Onderzoek Sport" en daarom op een meer indicatieve manier kan worden gebruikt.

Nu terug naar de sportvisie.

De missie die daar is geformuleerd luidt:

"Elke inwoner die dat wil is in onze gemeente in staat om op eigen niveau en naar eigen behoefte op verantwoorde wijze aan sport en beweging mee te doen".

Wat gaat de gemeente daarom doen om deze missie te realiseren?

- Randvoorwaarden creëren waardoor inwoners en bezoekers van Edam - Volendam zo optimaal mogelijk kunnen genieten van actieve en passieve sportbeleving van zowel breedtesport als topsport.
- Stimuleren van een gezonde leefstijl en een algemeen welbevinden van de inwoners, van jong tot oud. Sporten en bewegen nemen hierbij een belangrijke plaats in.
- Aandacht voor de diversiteit van de samenleving waarbij vanwege levensfase of specifieke omstandigheid extra inzet of ondersteuning wenselijk is.
- Actief stimuleren van deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten door inwoners van de gemeente.
- Het in stand houden en ondersteunen van de bloeiende sportverenigingen en de daarbij horende cultuur.

¹¹ Bij de huidige ontwikkeling zal het inwoneraantal in 2012 met ongeveer 500 zijn gestegen naar 29.500.

Uit de "Regionale Omnibusenquête Edam-Volendam 2008" van december 2008 blijkt nu dat van de inwoners van Edam-Volendam minstens 54% eenmaal per maand sport.¹² Uit gegevens van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat op nationaal niveau bijna 60% eenmaal per maand aan sport doet.¹³

Dit relatief grote verschil kan wellicht worden verklaard uit het grofmazige en indicatieve karakter van de Omnibusenquête. Een aanwijzing daarvoor is het feit dat uit het "Onderzoek Sport" blijkt dat van de 28.500 inwoners per 1 januari 2009 er 10.881 lid zijn van een sportvereniging. Het verdient daarom aanbeveling dit instrument bij een vervolgonderzoek te verfijnen.

De gemeente stelt zich (SMART) ten doel dat in 2012 60% van de inwoners minstens eenmaal per maand aan sport doen en dat het aantal leden van de sportverenigingen gegroeid zal zijn naar 11.250.

De werkgroep Sportplatform is gevraagd om te adviseren over de prioritering in beleid.

2.1 De prioriteiten (voorgesteld door de werkgroep Sportplatform):

2.1.1 Doelgroepen

Hierbij gaat het om de vraag waar wij ons op gaan richten.

De belangrijkste doelgroep is en blijft de jeugd. Vervolgens zou er aandacht dienen te zijn voor de groeiende groep ouderen. Daarnaast zal aandacht moeten worden besteed aan mensen met een beperking.

2.1.2 Sportvormen

Hierbij gaat het om welke vorm van sport de meeste aandacht bij stimulering krijgt. Hierbij gaat het om sport in de vrije tijd, bij de vereniging, op school, in de sportschool etc.

Aangezien in de praktijk de sportvormen voor mensen met een beperking relatief beperkt is, wordt hierin geen keuze gemaakt van sportvorm. Dat geldt ook voor de vormen van senioren sport. Voor de jeugd is wel een nadere prioriteitenstelling gewenst, namelijk:

a. Verenigingssport

Met name vanwege de algemene maatschappelijke betekenis die aan sport in verenigingsverband wordt toegekend is er de eerste prioriteit voor deze sportvorm. Hierin komt ook het vrijwilligersbeleid ten volle tot uitdrukking als het gaat om de begeleiding van deze jeugd. De ondersteuning van deze vrijwilligers krijgt dan ook de eerste prioriteit.

b. Schoolsport en de relatie met verenigingssport

Sportief bewegen begint al met 'gym' in de peuterspeelzaal, gaat verder in het basisonderwijs en de naschoolse opvang. Daar zijn 'professionals' aan het werk. Via de reguliere kanalen (vakleerkrachten voor de klas) wordt daaraan via het 'dagelijkse' beleid vorm gegeven. Voor de toeleiding naar de verenigingssport (1^e prioriteit) zijn extra inspanningen gewenst. Inmiddels heeft de zgn. BOS-impuls daaraan een belangrijke bijdrage geleverd via o.a. het basisscholenproject waarbij verschillende verenigingen een aantal gastlessen verzorgen. Het is noodzakelijk dat deze beleidslijn wordt voortgezet. Een en ander kan via de inzet van combinatiefunctionarissen gestalte krijgen.

c. Georganiseerde sport in recreatief verband

Voor een verantwoorde vrijetijdsbesteding is het voor alle inwoners van onze gemeente een goede zaak wanneer de vrije tijd met sport en bewegen wordt ingevuld. Goed voor de gezondheid, onder deskundige begeleiding en ook de moeite waard om je er als vrijwilliger voor in te (blijven) zetten.

2.1.3 Niveau van sportbeoefening

Met de rangschikking naar sportvormen wordt het gemakkelijker de prioriteitstelling over het niveau daarvan aan te geven.

a. Breedtesport in wedstrijdverband

Op dit niveau acteren de meeste sporters.

¹² Regionale omnibusenquête 2008, pagina 63 en volgende.

¹³ Beleidsbrief 'De kracht van Sport' 15 oktober 2007. Kamerstuk S/TOP – SP - 2806117, pagina 2.

b. (Sub) Topsport

Bij gebleken talent binnen breedtesport in wedstrijdverband is het noodzakelijk om dit talent zo goed mogelijk tot ontplooiing te brengen en het mogelijk te maken in de sport ook beroepsmatig aan de slag te kunnen gaan. Dat kan zijn zowel als topsporter en/of als trainer/begeleider op professioneel niveau. School en vereniging kunnen hierin samen optrekken. Bezien dient te worden welke functie de toekomstige combinatiefunctionarissen hierin kunnen hebben.

c. Recreatieve sport in de vrije tijd

Verantwoorde vrijetijdsbesteding vereist naast de aanwezigheid van sportaccommodaties ook voorzieningen die dagelijks en openbaar toegankelijk zijn: de openbare weg, het voetpad en speel- en trapveldjes. Deze voorzieningen zullen worden beschreven in het in ontwikkeling zijnde speelvoorzieningsbeleid.

2.2 Uitwerking van de genoemde prioriteiten

Om de doelstellingen te behalen zijn er drie specifieke groepen die we op diverse manieren stimuleren. Ten eerste de jeugd (t/m 17 jaar) stimuleren door middel van de huidige subsidieverordening. Hierin worden verenigingen financieel gestimuleerd om meer jeugdleden te werven. Het percentage jeugd tot en met 17 jaar dat lid is van een sportvereniging is 64 %¹⁴. Indien er activiteiten voor deze doelgroep worden georganiseerd, is er ook een financiële bijdrage vanuit de gemeente. Vanuit een onderzoek onder 0 t/m 11 jarigen door de GGD Zaanstreek-Waterland 2009 blijkt dat 80,8 % van deze doelgroep lid is van een sportvereniging. Het is echter algemeen bekend dat in de puberteit de interesses van de jongeren veranderen en dit percentage dus naar beneden haalt. Daarom worden er diverse projecten en activiteiten georganiseerd die de jeugd stimuleren om te bewegen. Dit wordt in een later stadium nader toegelicht. Tevens is het van belang jeugdleden voor de verenigingen te houden en bij vertrek te weten waarom dat gebeurt.

De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 van de jeugd tot en met 17 jaar 70 % lid is van een sportvereniging.

Ten tweede de doelgroep 65-plussers. Van deze doelgroep doet 26% aan sport, dat wil zeggen aangesloten bij een sportvereniging of sporten in georganiseerd verband. Door middel van het project SMALL zal er meer inzicht worden gekregen in de beweegredenen van deze doelgroep, en degene die niet aan de beweegnorm voldoet zal worden gestimuleerd om deel te nemen aan het project.

De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 30% van de 65-plussers aan sport doet.

Ten derde blijkt dat 28% van de inwoners met een beperking (degenen die licht of sterk beperkt zijn in hun dagelijkse bezigheden en/of hun vrije tijd) aan sport doet. Dat komt overeen met de vijf gemeenten in de regio die het laagst scoren. De helft van deze sporters sport bij een vereniging. Dit is niet verschillend van andere gemeenten. In het "Onderzoek Sport" is ruime aandacht gevraagd voor de positie van mensen met een beperking en chronisch zieken binnen de verenigingen. De stichting "de Pinguïns" is een zwemvereniging specifiek voor mensen met een beperking. Deze vereniging telt 74 leden. De goalballvereniging "De dwarsliggers" voor visueel gehandicapten telt 14 leden. Bij de atletiekvereniging Edam (31 leden) en de turnvereniging Mauritius (35 leden) is een aparte afdeling voor mensen met een beperking. Bij tafeltennisvereniging "Victory 55" zijn de 20 mensen met een beperking/chronisch zieken niet georganiseerd in een aparte afdeling maar geïntegreerd binnen de vereniging. Dat geldt ook voor de overige 5 geregistreerde leden bij het schaken, jeu de boules en bij de watersportvereniging die beperkt/chronisch ziek zijn.

De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 van de mensen met een beperking/chronisch zieken 32 % aan sport zal doen.

Ten slotte blijkt vanuit het "Onderzoek Sport" dat vrouwen slecht vertegenwoordigd zijn binnen de verenigingssport. Mogelijk is dat veel vrouwen buiten de vereniging sporten, zoals ongeorganiseerd of bij een sportschool. Het is tevens mogelijk dat deze doelgroep te weinig aan sport doet. Onderzocht dient te worden wat de oorzaak is van de ondervindingen in het onderzoek en eventueel, indien nodig, actie ondernemen.

¹⁴ Vanuit onderzoek sport gekoppeld aan gegevens bevolkingsonderzoek.

Het scheppen van voorwaarden voor sterke en financieel gezonde sportverenigingen;

Hiervoor dienen nog aanvullende stappen te worden gezet. Eerst dient te worden aangegeven wanneer een vereniging 'sterk' en 'financieel gezond' is. Vervolgens dient de vraag te worden beantwoord of de verenigingen daaraan voldoen. Daarna kan worden vastgesteld welke voorwaarden moeten worden geschapen om de betrokken vereniging 'sterk' en financieel gezond' te maken en te laten blijven. Daarbij kan de gemeente uiteraard niet in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de bestuurders van de verenigingen treden. Ze bepalen zelf hoe 'sterk' en 'financieel gezond' ze willen zijn. Denk daarbij aan de inzet van vrijwilligers, hun scholing en bijscholing nodig voor het aanbieden van verantwoorde sportbeoefening, het maken van jaarplannen, de zorgvuldigheid van administratie en financiën, opbouw van reserve, hoogte van contributie en dergelijke. De gemeente is bereid om, indien gevraagd en nodig, daarbij de helpende hand te bieden. De gemeente vindt het belangrijk dat de verenigingen sterk en financieel gezond zijn. De gemeente zal om onder andere deze redenen de komende jaren gaan onderzoeken of de subsidieverordening zal moeten worden aangepast om doelmatiger in te kunnen zetten en of deze transparanter kan worden gemaakt. In hoofdstuk 4 zal dit verder worden toegelicht.

De gemeente stelt zich ten doel om in 2010 de huidige subsidieverordening aan te passen aan de eisen van doelmatigheid, transparantie en de eisen van de prioriteiten in deze nota.

Het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede sportvoorzieningen;

In het Ontwerp Structuurplan van 12 februari 2008, zoals dat via Voorstel no. 13-2009 in de gemeenteraad van 26 februari 2009 is vastgesteld, is het uitgangspunt dat de huidige sportveldencomplexen worden gehandhaafd. Het college van B&W onderschrijft deze visie.

Uit de Omnibusenquête blijkt dat de inwoners van Edam-Volendam zeer te spreken zijn over het aantal en de kwaliteit van de sportvoorzieningen in Edam-Volendam. Zij geven voor beide bijna een acht (7,9). Deze cijfers zijn veruit het hoogst in de regio. Ook in 2004 waren deze cijfers zo hoog. Daarmee wordt zichtbaar hoe onze gemeente scoort ten opzichte van andere gemeenten. Dit zegt echter weinig over de feitelijke behoefte van de verenigingen zelf. Daarom is het "Onderzoek Sport" opgezet om deze feitelijke behoefte in kaart te brengen.

Het "Onderzoek Sport" wijst uit dat de behoefte aan sportaccommodaties, met name bij de 'grotere' sporten, groter is dan het bestaande areaal aan voorzieningen. De bestaande ledenstop illustreert dat het beste.

Zoals aangegeven in paragraaf 1.3 van hoofdstuk 1 zijn er diverse plannen en mogelijkheden voor het verbeteren van de sportvoorzieningen. In hoofdstuk 7 staat een planning waarin vermeld wordt welke prioritering er is voor deze voorzieningen. In hoofdstuk 8 wordt het financiële plaatje uitgewerkt met betrekking tot deze punten.

De gemeente stelt zich ten doel de waardering van de bewoners minstens op het zelfde peil te houden zodat in 2012 een 8 zal worden gescoord.

Het optimaliseren van de bezetting en het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties;

Met de besluiten over de gefaseerde realisering van de benodigde sportaccommodaties en de betrokkenheid van de onderwijs- en welzijnsorganisaties kan een plan van aanpak worden gemaakt voor het optimaliseren van de bezetting en het gebruik van de accommodaties. Hierbij zullen de scholen, sportverenigingen en de gemeente samen moeten werken om de accommodaties zo optimaal mogelijk te kunnen gebruiken. Het voortgezet onderwijs in Edam, de Triade, heeft een eigen voorziening voor de zaalsporten, maar maakt daarnaast gebruik van sporthal het Bolwerck en gymzaal de Botter. Voor de buitensporten maken ze gebruik van de atletiekbaan en de velden van EVC. Het is de bedoeling dat in de toekomst de scholen meer gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen zodat de complexen multifunctioneel gebruikt worden tijdens en ook naschools. In een overeenkomst met het Don Bosco College is bijvoorbeeld al aangegeven dat zij gebruik maken van de gemeentelijke sporthallen Opperdam voor hun bewegingsonderwijs. De buitensporten vinden plaats op het terrein bij RKAV. De basisscholen in zowel Edam als Volendam maken voornamelijk gebruik van de diverse binnensportaccommodaties. Tot op dit moment zijn deze voorzieningen toereikend voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs. Voor de invulling van de 'rest uren' kan in de toekomst gebruik worden gemaakt van een interactief verhuursysteem via internet, waarbij voor

alle inwoners inzichtelijk wordt welke zaal wanneer gehuurd kan worden. Je kunt deze zaal vervolgens via internet reserveren bij de gemeente.

Op dit moment zijn van de leerlingenprognoses onderstaande cijfers bekend. Hierbij is aangegeven wat de behoefte is van het aantal lesuren gymnastiek in het basisonderwijs¹⁵. Daarnaast is de prognose van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs weergegeven¹⁶. Ten slotte staat in tabel 2.5 aangegeven wat het aantal beschikbare uren is voor gymnastiek in gemeentelijke sportaccommodaties. Hierin is een toename in uren waar te nemen vanaf 2010 door de komst van sporthal Opperdam nieuw.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Volendam	2177	2183	2164	2126	2151	2148	2115	2059	2014
Edam	858	863	856	862	880	875	852	825	792
Totaal	3035	3046	3020	2988	3031	3023	2967	2884	2806

Tabel 2.1 Aantal leerlingen basisonderwijs (prognose)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal	192	197	194	186	189	189	188	182	179

Tabel 2.2 Behoeftte aan lesuren gymnastiek vanuit het basisonderwijs

	2008	2009	2010	2011	2012	2017	2022
Volendam	1450	1464	1537	1613	1693	1608	1448
Edam	768	776	776	785	789	759	708
Totaal	2218	2240	2313	2402	2482	2367	2156

Tabel 2.3 Aantal leerlingen voortgezet onderwijs (prognose)

	2008	2009	2010	2011	2012	2017	2022
Totaal	229	232	249	262	279	256	218

Tabel 2.4 Behoeftte aan lesuren gymnastiek vanuit het voortgezet onderwijs

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal	384	384	480	480	480	480	480	480	480

Tabel 2.5 Uren beschikbaar in de gemeentelijke sportaccommodaties

	2008	2009	2010	2011	2012
Basisonderwijs	192	197	194	186	189
Voortgezet Onderwijs	229	232	249	262	279
Totaal	421	429	443	448	468
Beschikbaar	384	384	480	480	480

Tabel 2.6 Totaal overzicht aantal uren onderwijs en beschikbaarheid

Hierbij dient nog wel in ogenschouw genomen te worden dat de Triade een eigen gymonderwijs accommodatie heeft voor het verzorgen van een deel van de gymlessen. Er is voor het onderwijs de komende jaren voldoende ruimte in de diverse accommodaties uitgaande van behoud/vervangng van de Seinpaal.

De gemeentelijke binnensportaccommodaties gebruikt door het onderwijs voor gymlessen zijn:

- Sporthal de Seinpaal
- Sporthallen Opperdam
- Sporthal het Bolwerck
- Sportzaal de Kreil
- Gymzaal de Botter
- Gymzaal Langemeerstraat
- Gymzaal Schoolstraat

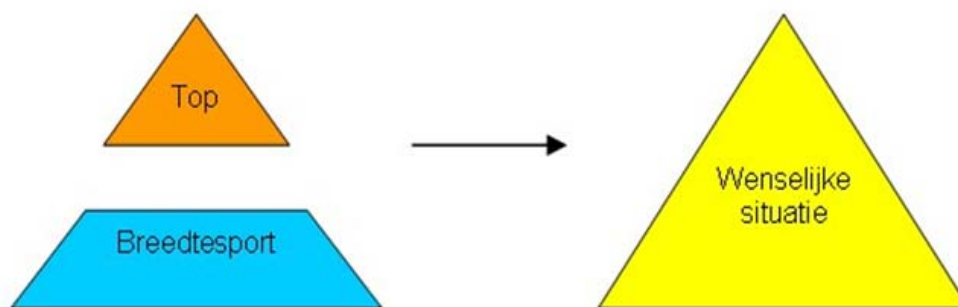
¹⁵ Leerlingen prognose 2008-2025 Basisonderwijs Gemeente Edam-Volendam

¹⁶ Leerlingen prognose SG de Triade (2008-2012, 2017,2022) januari 2007

Uit het "Onderzoek Sport" en de gegevens vanuit het onderwijs zoals hierboven weergegeven, blijkt dat er voldoende capaciteit is om de komende jaren kwantitatief te voorzien in de behoefte vanuit het bewegingsonderwijs op het gebied van sportaccommodaties zowel voor het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs. Hierbij wordt wel uitgegaan van behoud of vervanging van huidige accommodaties.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat de kwantitatieve voorzieningen de komende 10 jaar gehandhaafd blijven.

Het creëren van een goede balans en wederzijdse versterking van breedte- en topsport;
Door de integrale aanpak van het gehele beleid van sport en beweging wordt niet alleen een goede balans en wederzijdse versterking bereikt van breedte- en topsport, maar wordt de gehele maatschappelijke betekenis van sport en beweging optimaal benut. Zonder topsport geen breedtesport en zonder breedtesport geen topsport! De topsport wordt gevoed door de sporters uit de breedtesport en de topsporters zijn op hun beurt weer een voorbeeld voor de breedtesporters. Het is echter van belang dat ook de subtoppers goed worden begeleid. In de praktijk is het vaak het geval dat als een talent net niet de selectie haalt vervolgens weinig tot geen extra faciliteiten krijgt om alsnog de selectie te halen. Het gat tussen top en breedte sport is vaak te groot. Hier zal een goede aansluiting op moeten komen door een goede begeleiding en het faciliteren binnen de verenigingen eventueel ondersteund door gemeente. In paragraaf 3.10.2 wordt hier verder op ingegaan.

Schematische weergave bestaande en wenselijke situatie breedtesport en topsport

Een groep die zeker van groot belang is binnen de sport, maar ook binnen de gehele gemeenschap, zijn de vrijwilligers. Zij zorgen er in veel gevallen voor dat de verenigingen kunnen draaien. Ze vervullen bestuursfuncties, maar zijn ook trainer of verlenen handenspan diensten. Ze zijn onmisbaar. Echter worden de taken steeds meer en omvangrijker, onder andere door regelgeving, maar neemt het aantal vrijwilligers af. Minder mensen krijgen dus meer te doen. Belangrijk is het dus om de verenigingen te ondersteunen bij het opzetten van een vrijwilligersbeleid met daarin beschreven welke taken er voor de vrijwilligers zijn, wat de omvang hiervan is en hoe deze mogelijk kunnen worden ingevuld. Een andere mogelijkheid is het inzetten van een vrijwilligersmakelaar. In paragraaf 3.5 wordt hier verder op ingegaan.

Hoofdstuk 3 Sport in combinatie met ander beleid

In dit hoofdstuk wordt de relatie gelegd met die onderdelen van het beleid waar sport en bewegen raakvlakken mee heeft, resp. waar sport en bewegen een belangrijke meerwaarde heeft voor het betrokken beleidsveld. We koppelen daarmee de beleidsdoelen op het gebied van de sport aan die van het betrokken beleidsveld. Het gaat hier om het onderwijsbeleid, gezondheidsbeleid, vrijwilligersbeleid, ouderenbeleid, jeugdbeleid, topsportbeleid, en beleid inzake aangepast sporten (door mensen met een beperking).

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is een belangrijk instrument bij het integrale beleid. Bij diverse onderdelen van beleid zal dan ook naar de WMO worden verwezen. In de nota 'het kind als rode draad' is ook een rol voor de sport opgenomen. Deze rol wordt ook beschreven in paragraaf 3.7 van deze Nota.

3.1 Algemeen

Bij integraal beleid op het gebied van de sport gaat het om de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk; om het vergroten van het effect van sport en beweging op de volksgezondheid; de participatie, emancipatie en integratie van achterblijvende of kwetsbare groepen in de sport en om de ontwikkeling van talent en het leveren van topprestaties. Maar sport moet bovenal voor iedereen een sportieve, gezonde en veilige omgeving bieden, waar negatieve (rand)verschijnselen worden aangepakt die afbreuk doen aan de kracht van de sport. Daarvoor moet de sportsector wel worden toegerust. Veel verenigingen hebben alle energie nodig om het reguliere sportaanbod te verzorgen; voor nog meer (maatschappelijke) taken lijkt geen plaats. Daarom wil het gemeentebestuur, met hulp van de rijksoverheid, de komende jaren investeren in de versterking en in zekere mate ook de professionalisering van sportverenigingen. Onder meer via de realisering van zgn. combinatiefuncties. Deze professionalisering is ook bedoeld om de inzet van vrijwilligers te ondersteunen. Resultaat van deze versterking zal zijn, dat een deel van de sportverenigingen straks daadwerkelijk in staat is om deze maatschappelijke taken uit te voeren. Daarnaast is er de mogelijkheid om sport in de wijk te intensiveren. Er kunnen op diverse plekken sportactiviteiten worden aangeboden aan diverse doelgroepen. Dat kan zijn na school of juist in de avonden. Door middel van activiteiten kan op deze manier worden ingesprongen op maatschappelijke problemen zoals bijvoorbeeld overlast in de wijk, maar ook deelname aan sport wordt hiermee gestimuleerd.

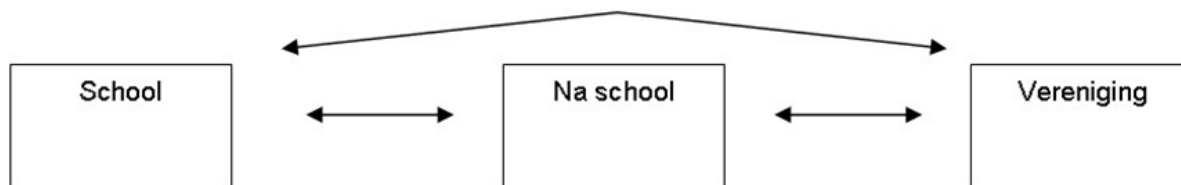
3.2 Combinatiefunctionarissen

In 2009 heeft de gemeente een intentieverklaring ondertekend om in 2012 vier en een half (4,5) FTE aan combinatiefunctionarissen te realiseren die structureel binnen de gemeente werkzaam zijn in de werkvelden onderwijs, sport en/of cultuur. Een combinatiefunctionaris is werkzaam voor één werkgever in twee of meer van deze werkvelden.

Deze impuls, die structureel is, heeft diverse doelen. De combinatiefuncties leiden tot:

1. Meer sportaanbod op en om de brede school in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs (dat kan dus ook bij de sportvereniging zijn)
2. de ontwikkeling van meer brede scholen met een sport- en cultuuraanbod
3. de versterking van de sportverenigingen, zodanig dat deze niet alleen in staat zijn de leden te bedienen, maar ook iets kunnen betekenen voor het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijk en/of specifieke (inactieve, kwetsbare) doelgroepen

De gemeente kan door het aanstellen van combinatiefunctionarissen de verenigingen ondersteunen en professionaliseren om de maatschappelijke taken die steeds meer bij de sportverenigingen komen te liggen te vervullen. De verenigingen worden op die manier in staat gesteld om te professionaliseren. Het kader zal beter vorm krijgen en er kan gericht worden geworven op het gebied van bijvoorbeeld sporttechnisch kader, maar ook vrijwilligerskader. Doordat de combinatiefunctionaris (CF) op meerdere vlakken werkzaam zal zijn, is het tevens mogelijk om de overgang van school naar vereniging te verkleinen. De CF kan er voor zorgen dat de verenigingen op school lessen verzorgen tijdens het bewegingsonderwijs ter promotie van de sport en het bewegen in het algemeen. Daarnaast ontstaat de mogelijkheid om na school activiteiten met en bij de vereniging te organiseren. De CF zal een initiërende en ondersteunende taak hierin hebben. Voornamelijk het initiëren en stimuleren van de samenwerking tussen scholen en verenigingen tijdens en na schooltijd.

Schematische weergave rol van de CF. Iedere pijl staat voor een mogelijke rol van de CF

De CF kan tevens als sportbuurtwerker activiteiten in de wijk organiseren en uitvoeren. De gemeente voelt zich verantwoordelijk voor jeugd die na school niet bij een organisatie verbonden is om activiteiten te doen. Daarom zal de sportbuurtwerker voor deze groep op diverse plekken sportactiviteiten organiseren ter stimulering van bewegen. Daarbij kan deze jeugd de weg worden gewezen naar georganiseerde sport, omdat de contacten er zijn als CF.

In de gemeente wordt op diverse plekken in de avonden overlast ervaren door omwonenden van deze plekken. Door het inzetten van een combinatiefunctionaris als sportbuurtwerker eventueel in combinatie met een straathoekwerker kan de overlast worden beperkt. Indien er ook een straathoekwerker wordt ingezet ontstaat er de mogelijkheid om 'probleemgevallen' onder de jongeren te signaleren en kan de straathoekwerker hier op inspringen. De straathoekwerker kan indien nodig doorverwijzen naar instanties of zelf actie ondernemen. In paragraaf 3.7 zal hier verder op worden ingegaan.

Het gemeentebestuur heeft de intentie om in 2012 vier en een half (4,5) FTE aan combinatiefuncties te realiseren ten behoeve van de impuls brede scholen, sport en cultuur.

In 2008 is een eerste tranche beschikbaar gekomen voor de grote gemeenten. Een tweede tranche kwam beschikbaar in 2009, daarvan maakt nu ook onze gemeente gebruik.¹⁷ Er is hierbij een oplopende hoeveelheid formatieplaatsen die dient te worden ingevuld door de gemeente. In het eerste jaar betreft het een aantal van 2,4 FTE. In de twee jaar daarna wordt uitgegaan dat er 2,7 FTE wordt gerealiseerd. Vanaf 2012 zou de gemeente 4,5 FTE aan combinatiefunctionarissen in de diverse werkvelden werkzaam dienen te hebben om deel te kunnen blijven nemen aan de impuls. Voor de financiering geldt dat het normbedrag van één formatieplaats op € 50.000,- is gesteld. Deze financiering zal in het eerste jaar volledig door de rijksoverheid worden verzorgd en via het gemeentefonds verlopen. Voor de volgende jaren geldt een model van cofinanciering: 40% vanwege het Rijk en 60% op te brengen door de gemeente.

Bij het rijksoverheidsbeleid inzake de combinatiefuncties is voorgeschreven dat ook in de cultuursector formatieplaatsen dienen te worden ingevuld. Hieraan zal in de te ontwikkelen Cultuurnota aandacht worden besteed. Tot dat moment zal een mogelijke aanstelling van een combinatiefunctionaris in de cultuursector onderdeel uitmaken van de voortgang van dit beleid. Het gemeentebestuur heeft initiatieven genomen om over te gaan tot het aanstellen van dergelijke combinatiefunctionarissen door de eerste combinatiefunctionaris in dienst te laten nemen bij de Stichting Sportkoepel Edam-Volendam.

Deze lokale stichting, opgericht februari 2009, is ontwikkeld op basis van de ervaringen met de zgn. BOS-impuls. Deze impuls loopt tot 2012. De sportkoepel zal voor en bij de overgang van deze impuls naar het nieuwe sportbeleid worden gevraagd belangrijke delen van de sportnota uit te voeren. Daartoe worden door de gemeente opdrachten verstrekt die worden vastgelegd in overeenkomsten waarin de taken en verplichtingen worden aangegeven en welke vergoeding daar tegenover staat. De sportkoepel zal daarmee ook de werkgeversrol van diverse combinatiefunctionarissen op zich nemen. Hiermee geeft de gemeente de voorkeur aan een lokale stichting die zeer goed ingevoerd is in onze gemeenschap en die in alle openheid functioneert. Zoals bij elke overeenkomst zal deze tussentijds worden besproken en geëvalueerd. Een alternatief zou zijn de uitvoering en werkgeverschap bij een 'marktpartij' van buiten zoals Sportservice Noord-Holland te leggen. Er is momenteel geen reden om daarvoor te kiezen.

¹⁷ Op 7 juni 2005 is de Alliantie "School en Sport samen sterker" door de voorzitter van NOC*NSF en de minister van OCW, mede namens de staatssecretaris van VWS, ondertekend. Deze Alliantie heeft als doel het bereiken van levenslang sporten en bewegen van jongeren. Om dit te bereiken wordt de samenwerking tussen scholen en sportorganisaties gestimuleerd.

Inmiddels heeft de combinatiefunctionaris in dienst bij sportkoepel zijn eerste opdracht, het onderzoek naar de wensen en mogelijkheden van de combinatiefunctionaris, afgerond. Voor de aanstelling van de combinatiefunctionarissen in de sport zal wederom de sportkoepel worden benaderd. Voor de aanstelling van de overige combinatiefunctionarissen wordt bekeken welke organisatie het meest geschikt is voor het organiseren en uitvoeren van de diverse opdrachten. Dit kan dus per functionaris verschillen. Bij het aanstellen van deze functionarissen moet er tevens rekening worden gehouden met overheadkosten voor de uitvoerende organisatie in de vorm van huisvesting en aanschaf materialen voor de uitvoering van diverse activiteiten. Met deze kosten is in eerste instantie slechts in beperkte mate rekening gehouden door het rijk bij de aanvang van de Impuls. Inmiddels is er een wijziging geweest. Het bedrag per FTE is gewijzigd van € 45.000,- naar € 50.000,-. Het totaalbedrag is echter gelijk gebleven, waardoor er een lager aantal aan FTE wordt geëist (4,5 i.p.v. 5,0 FTE in 2012). De consequenties daarvan zijn verder in de nota verwerkt en doorgerekend.

3.3 Onderwijsbeleid en sport

Op het gezamenlijke beleidsterrein van onderwijs en sport zijn veel ontwikkelingen gaande. Te noemen is de roep vanuit de sport: 'vakleerkrachten lichamelijke opvoeding weer voor de klas!'. Vanuit de provincie is het initiatief genomen om 'beweegmanagers' in het onderwijs aan te stellen, veel gemeenten maken daarvan gebruik. Ook het ministerie van OCW erkent de betekenis van meer bewegen voor de schoolgaande jeugd; daarvan getuigt bijvoorbeeld het initiatief van de Brede school en verlengende schooldag. Die beleidslijnen zijn inmiddels bij elkaar gebracht via de Alliantie School en Sport. Het ministerie van OCW heeft met het ministerie van VWS, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de sportkoepel NOC*NSF, bestuurlijke afspraken gemaakt om brede scholen van een krachtige impuls te voorzien.¹⁸ Een brede school verzorgt niet alleen onderwijs, maar vervult ook andere functies op het gebied van gezondheid, zorg, kinderopvang, sport en bewegen en/of kunst en cultuur. Kenmerk daarbij is dat de school structureel samenwerkt met andere partners. Ook in het coalitieakkoord 2008 – 2012 wordt hiernaar verwezen. De gemeente doet onderzoek naar de mogelijkheden van de brede school in onze gemeente. De belangrijkste rollen die de gemeente hierin zal vervullen zullen zijn faciliteren en regisseren.

3.3.1 Het basisschoolproject (drempelverlaging naar de verenigingen)

In beide kommen wordt nu via de zgn. BOS-impuls vanuit het rijk het initiatief genomen om aan de leerlingen van de basisscholen sport- en beweegactiviteiten aan te bieden. Op de diverse basisscholen in de gemeente worden tijdens het bewegingsonderwijs gymlessen verzorgd door trainers van sportverenigingen. Deze trainers geven op een school meerdere lessen van 'hun' sport. Hierdoor wordt het sport en bewegingsaanbod hoger van kwaliteit door de expertise van de trainers en wordt de stap naar de sportvereniging kleiner omdat dezelfde persoon ook daar training geeft. In het kader van dit project krijgt de gemeente financiering vanuit de overheid om onder andere deze activiteiten uit te voeren. Hierbij worden de volgende doelen nagestreefd:

- het (meer) laten bewegen van kinderen met bewegingsachterstand;
- door middel van sportbeoefening verbeteren van integratie van allochtone leerlingen c.q. het integreren van achterstandsgroepen;
- het meedoen van kwetsbare groepen in de samenleving bevorderen;
- verbetering van schoolprestaties en vermindering van schooluitval;
- sport integreren in het bewegingsonderwijs op scholen;
- het stimuleren van breedtesport;
- ledenwerving voor de betrokken sportverenigingen;
- verbeteren van de gezondheid (verminderen kans op overgewicht).

Momenteel worden deze activiteiten begeleid door de Stichting Sportkoepel Edam-Volendam. Echter de BOS-impuls is tijdelijk, waardoor in 2012 de financiering vanuit het rijk zal stoppen. Het ligt in de bedoeling van de gemeente deze initiatieven voort te zetten. Dit kan mogelijk door de inzet van een combinatiefunctionaris of door andere financiën daarvoor beschikbaar te stellen.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat bij het beëindigen van de BOS-impuls in 2012 de activiteiten in het kader van het basisscholenproject kunnen worden voortgezet, door middel van de inzet van een combinatiefunctionaris.

¹⁸ Bestuurlijke afspraken Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur. Tweede Kamer vergaderjaar 2006 – 2007, 30 234, nr.12

3.4 Gezondheidsbeleid en sport

Een goede gezondheid wordt in vrijwel elk onderzoek benoemd als belangrijkste thema in het leven. Sport en bewegen hebben een positief effect op de gezondheid van de burger. Niet-sporters zijn gemiddeld vaker ziek dan sporters. Beleidsinspanningen gericht op bewegingsstimulering zullen deze winst vergroten. Mensen die fit zijn en een goede conditie hebben, hebben in zijn algemeenheid een grotere weerstand tegen ziekten. Daarnaast kan bij chronisch zieken sport en bewegen een belangrijke rol vervullen om de negatieve gevolgen en verschijnselen van de betrokken aandoening of ziekte in te tomen en zelfs enigszins terug te dringen.

Enkele macro cijfers: sporters zijn gemiddeld 15 en niet-sporters gemiddeld 29 dagen per jaar ziek¹⁹. De besparing op ziekteverzuim is geschat op 2,3 miljard. De kosten voor sportblessureverzuim en medische behandelingen bedraagt 0,7 miljard: de maatschappelijke bate is dus 1,6 miljard. Beleidsinspanningen gericht op bewegingsstimulering zullen deze winst vergroten, het afremmen van bewegingsstimulering zal de winst verkleinen. Daarnaast speelt sport en beweging een grote rol bij het preventiebeleid.

Het gezondheidsbeleid van onze gemeente is onderdeel van het gezamenlijke regionale beleid van de gemeenten Beemster, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad en Zeevang. Het regionale deel is op 27 maart 2008 in het portefeuillehouderoverleg vastgesteld. De gemeenteraad van Edam-Volendam heeft het deel van deze gemeente op 20 november 2008 onderschreven. Daarmee wordt aangesloten bij de kaders zoals de rijksoverheid die heeft aangegeven, zijn regionale prioriteiten vastgesteld en zijn voor onze gemeente nadere specifieke prioriteiten aangegeven. Deze prioriteiten zijn alcohol- en drugsgebruik, overgewicht, lokale ziektebeelden en sluitende zorgstructuur (o.a. opvoedingsondersteuning). Voor de sportnota zijn vooral de eerste twee prioriteiten van belang. Wat betreft de lokale ziektebeelden kan in dit stadium worden volstaan met het noemen van PCD. Het onderdeel 'sluitende zorgstructuur' maakt geen deel uit van deze nota.

In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) treffen we vijf beleidsvelden aan waar het gezondheidsbeleid raakvlakken mee heeft. Het gaat om de zorg dat mensen met een beperking mee kunnen doen (5); voorzieningen voor mensen met een beperking (6); opvang voor mensen met problemen (7); de openbare geestelijke gezondheidszorg (8) en de zorg voor mensen met een verslaving (9).

Met de ervaren gezondheid van de inwoners van de gemeente Edam-Volendam gaat het over het algemeen goed. Ruim 90 % van de inwoners ervaart de gezondheid als voldoende. Er zijn echter wel een aantal landelijke trends waar ook in Edam-Volendam aandacht aan besteed dient te worden waaronder alcohol- en drugsgebruik en het stijgend aantal mensen met overgewicht. Steeds minder mensen voldoen aan de landelijke norm voor gezond bewegen (Deze norm geldt niet alleen voor sportactiviteiten, maar ook andere intensieve lichamelijke activiteiten zoals stofzuigen) en goede voeding.

In de nota lokaal gezondheidsbeleid 2008-2011 wordt ingegaan op het lokale beleid ten aanzien van de gezondheid van onze burgers.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2012, als gevolg van de intensivering van het integrale beleid, 90% van de inwoners een goede tot uitstekende gezondheid zal ervaren.

3.4.1 Overgewicht

Evenals in de andere Westerse landen is overgewicht een toenemend volksgezondheidsprobleem, zowel bij jeugdigen als bij volwassenen. De belangrijkste oorzaken voor overgewicht zijn te weinig bewegen en teveel voedselinname. Mensen die met overgewicht kampen lijden vaker aan o.a. hart- en vaatziekten, diabetes, kanker en gewrichtsklachten.

¹⁹ NOC*NSF. Bedrijfssport. Bron Gfk

Kinderen en overgewicht

De ontwikkeling van een gezonde leefstijl bij kinderen is van belang voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid nu, maar ook in de toekomst. Jong geleerd is oud gedaan: gedrag dat kinderen aanleren op jonge leeftijd vormt de basis voor hun gedrag op latere leeftijd. In Edam-Volendam heeft 11,9 % van de 10 jarigen overgewicht (periodiek geneeskundig onderzoek 2) en heeft 2,4% van de kinderen zelfs last van ernstig overgewicht ook wel obesitas genoemd (zie tabel 3.1).

Overgewicht	Edam-Volendam %	Regio Z/W %
Overgewicht 5 jarigen (PGO 1)	9,1	8,4
Overgewicht 10 jarigen (PGO 2)	11,9	14,2
Obesitas 5 jarigen (PGO 1)	1,5	3,2
Obesitas 10 jarigen (PGO 2)	2,4	2,3
Ouders die kind te zwaar vinden	10,5	9,3

Tabel 3.1 cijfers op basis van PGO's en niet uit de enquête (m.u.v. de laatste vraag)

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor kinderen is dagelijks minimaal een uur matig intensieve beweging. Hierbij gaat het om gewone activiteiten zoals naar school lopen of fietsen en buitenspelen. Daarnaast is het goed als kinderen twee keer per week intensief bewegen, bijvoorbeeld door te sporten. Sporten is goed voor de lichamelijke fitheid en voor de fysieke en sociale ontwikkeling. Uit de enquête onder 0 tot 11 jarigen blijkt dat ruim 80 % van de kinderen in onze gemeente lid is van een sportvereniging. Dit is significant hoger dan in de rest van de regio. Desondanks is het percentage kinderen dat niet voldoet aan de bewegingsnorm 82,5 %. Dit is onder andere terug te vinden in de onderstaande cijfers:

	Edam-Volendam %	Regio Z/W %
Onvoldoende bewegen	82,5	82,5
Niet lid van sportvereniging	19,2	28,4
(Bijna) nooit lopen/fietsen naar school	14,2	17,1

Tabel 3.2 Sport in de gemeente

	Edam-Volendam %	Regio Z/W %
Meer dan 2 uur per dag TV kijken	13,7	14,6
Meer dan 2 uur per dag computeren	2,0	2,0
Niet dagelijks minimaal een half uur buiten spelen	62,0	68,7

Tabel 3.3 Buitenspelen, overmatig TV kijken en computeren

In het gezondheidsbeleid 2008-2011 ligt de nadruk op preventie van overgewicht bij kinderen. Middels voorlichting over voeding en beweging in combinatie met activiteiten op scholen zal getracht worden het percentage kinderen met overgewicht te laten afnemen. Een voorbeeld hiervan is het project scoren voor gezondheid.

De Gemeente stelt zich ten doel dat het percentage kinderen met overgewicht in de leeftijd 0 tot 11 jaar in 2011 lager is dan 11,9%.

Profvoetballers scoren voor gezondheid

Op 17 november 2008 vond in het KRAS Stadion van FC Volendam de start plaats van het landelijke project Scoren voor Gezondheid! in de gemeente Edam-Volendam. Het project is een initiatief van de KNVB en NIGZ dat probeert kinderen van groep 6 en 7 te stimuleren dat sport en bewegen gezond en plezierig is. Om dit te realiseren worden de sportomgevingen van betaalde voetbalclubs uit de Eredivisie gebruikt. Ook FC Volendam heeft haar deuren voor dit project geopend. Het landelijke project werd in Edam-Volendam gecoördineerd door de sportkoepel in samenwerking met de

gemeente en de GGD Zaanstreek - Waterland. De opvallende en centrale rol van Stichting Sportkoepel Edam-Volendam heeft er voor gezorgd dat het project aansluit bij al lopende sport en beweegprojecten die aan de basisscholen worden aangeboden om de basisscholen meer structuur te geven.

Het project bestaat uit meerdere fases. Eerst wordt er gestart met een clinic waarin voetbal, een fit- en gezondheidstest en kennisquiz gehouden wordt voor de deelnemer in het KRAS Stadion van FC Volendam. De deelnemers ondertekenen een contract met een aantal spelers van FC Volendam en beloven minimaal 20 weken te werken aan een gezonde leefstijl.

Als tweede kan er op de scholen in dezelfde periode vijf thema's of activiteiten worden gekozen en behandeld. Deze thema's en activiteiten zijn variërend maar hebben een gemeenschappelijk doel: kinderen leren over het nut van voldoende bewegen en gezonde voeding.

Deze thema's en activiteiten worden uitgevoerd door stagiaires, leerkrachten en medewerkers van diverse organisaties. De GGD zorgt voor een ontbijtles, gezamenlijk ontbijt en een supermarktrondleiding. De leerkrachten krijgen ook de mogelijkheid om lesstof te behandelen in de lessen van de kinderen. Het project wordt afgesloten met een eindclinic waarin opnieuw de kinderen getoetst kunnen worden over hun voortgang op het gebied van gezondheid en beweging. Het merendeel van de organisatie van dit project valt onder Stichting Sportkoepel Edam-Volendam. Hieraan kan gedacht worden aan de planning van de thema's en activiteiten met de basisscholen, de stagebegeleiding en ondersteuning van de vele sportstagiaires, de organisatie van alle speciale activiteiten en een deel van de financiën.

De Stichting Sportkoepel Edam-Volendam en de GGD kijken op welke wijze sportactiviteiten en voeding structureel kunnen worden aangeboden aan de scholen in de gemeente Edam-Volendam. Dat er door de degradatie van FC Volendam niet meer kan worden deelgenomen aan het officiële project is geen belemmering om de opzet te gebruiken voor een eigen project met dezelfde opzet. Door het project scoren voor gezondheid is er een samenwerking ontstaan tussen de gemeente, Stichting Sportkoepel Edam-Volendam en de GGD. Deze samenwerking is nieuw en alle partijen willen graag langdurig met elkaar samenwerken om elkaar te versterken op het gebied van sport, bewegen en gezonde voeding. Om deze samenwerking te kunnen bewerkstelligen is echter wel financiering nodig vanuit de gemeente om soortgelijke projecten in de komende jaren te kunnen laten doorgaan.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel de opzet van het project in het kader van sport, bewegen en gezonde voeding in de gemeente voort te zetten.

Volwassenen en overgewicht

In de gemeente Edam-Volendam lijdt 45,3% van de volwassen inwoners aan matig tot ernstig overgewicht. Het overgewicht stijgt met de leeftijd. Lichamelijke activiteit is een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl. Zo verlaagt regelmatige activiteit de kans op onder andere hart- en vaatziekten, suikerziekte, darm- en borstkanker, botontkalking, overgewicht en depressies. De norm voor gezond bewegen is een half uur matig intensief bewegen per dag. In Edam-Volendam beweegt 77,4% onvoldoende. Uit de analyses blijkt dat met het toenemen van de leeftijd het percentage dat de beweegnorm niet haalt stijgt. In Edam-Volendam sport 33,9 % in georganiseerd verband.

De gemeente stelt zich ten doel dat het percentage volwassenen met matig tot ernstig overgewicht in 2012 niet hoger is dan 45,3 % en het percentage volwassenen met obesitas niet hoger dan 9,6%.

3.4.2 Alcoholontmoediging en drugsbestrijding

Voor een succesvol ontmoedigen van alcoholgebruik en het bestrijden van drugsgebruik is een krachtdadige gemeentelijke regie nodig. De raad heeft een motie ingediend betreffende alcohol consumptie.

De (samengevatte) tekst van de motie is als volgt:

“De raad roept het college op om in overleg te treden met de sport- en jeugdverenigingen om te bevorderen dat rond wedstrijden/activiteiten van de jeugd tot 16 jaar in de kantine van de sport- en jeugdverenigingen geen alcohol wordt geschonken.”

Er dient hier op een zo breed mogelijk terrein samenwerking te worden gevonden met de bij deze problematiek betrokken organisaties. Dit gebeurt middels de kerngroep A&D waarin onderwijs, GGD, Stichting Sportkoepel Edam-Volendam, Brijder, Stichting Welzijn Edam (SWE) en Club en Buurthuiswerk Volendam (CBW) en Moedige Moeders vertegenwoordigd zijn. Ook moeten de jongeren zelf worden betrokken bij het zoeken naar de oplossingen en het voeren van acties.²⁰ Daarbij kan worden gedacht aan het integreren van het 'Project Glashelder' van KRAS/Volendam in dit beleid.

Project Glashelder

In het kader van het alcoholontmoedigingsbeleid heeft de handbalvereniging KRAS/Volendam het initiatief genomen tot het project Glashelder. Doel daarvan is dat ieder lid van HV KRAS/Volendam in de leeftijd van 12 t/m 15 jaar, betrokken moet zijn bij project Glashelder. Zij krijgen een door de vereniging opgesteld alcoholcontract voorgelegd.

Bij deelname aan project Glashelder geldt aan verplichtingen:

- Het jeugdlid verplicht zich tot het niet drinken van alcohol tot de wettelijk toegestane leeftijd van 16 jaar is bereikt;
- De ouders verplichten zich tot het demotiveren van het gebruik van alcohol bij zijn of haar kind;
- De ouders verplichten zich tot toezicht van alle participanten van het project;
- De ouders en jeugdleden verplichten zich tot het bijwonen van één of meerdere voorlichtingsavonden.

Voor de handhaving hebben de trainers van HV KRAS/Volendam regelmatig overleg met stichting De Gezonde Toekomst om observaties en kennis te delen. Doordat er een hoge mate van sociale controle is in onze gemeenschap kan een kind dat meedoet aan het project goed gecontroleerd worden. Een lid van stichting De Gezonde Toekomst of HV KRAS/Volendam kan spontaan een alcoholtest afnemen bij een of meerdere participanten. Mocht blijken dat een participant het contract heeft geschonden dan kan het contract met terugwerkende kracht ingevorderd worden bij de ouders en het betreffende jeugdlid. In ruil voor het ondertekenen van het contract ontvangen de participanten een sponsorpakket bestaande uit sportkleding, sportschoenen, sportbon (afhankelijk van de leeftijd) en wordt 50% van de contributie van de handbalvereniging geretourneerd. Met het project Glashelder dienen 75% van alle jeugdleden in de leeftijdscategorie 12 t/m 15 jaar van HV KRAS/Volendam te worden bereikt. Daarbij gaat het om 50 tot 100 jeugdleden en 100 tot 200 ouders.

Noot: Dit project is in eerste instantie opgezet en begeleid door stichting de Gezonde Toekomst. Deze is inmiddels opgeheven maar nog wel betrokken met advisering ten aanzien van de kerngroep. De taken m.b.t. dit project zouden bij vervolg nadere invulling behoeven.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 het project Glashelder in opzet bekend wordt bij alle sportverenigingen en in uitvoering wordt uitgebreid naar minimaal 30% van de sportverenigingen in 2012.

3.4.3 Lokale ziektebeelden

In Edam-Volendam komen bepaalde ziektebeelden vaker voor dan elders. Zo is bijvoorbeeld bekend dat bepaalde erfelijke oogafwijkingen in de gemeente Edam-Volendam significant vaker voor komen dan in de rest van Nederland. Dit is ook bekend voor de ziekte PCD (Primaire Ciliaire Dyskinesie). In de "Nota Gezondheidsbeleid 2008 – 2011" is aangekondigd om in samenwerking met de GGD de meest voorkomende lokale ziektebeelden in kaart te brengen en onderzoek te doen naar de zorgbehoefte van deze groepen.²¹

Primaire Ciliaire Dyskinesie en bewegen

PCD is een aangeboren, erfelijke ziekte waarbij de trilharen slecht bewegen. Door de slecht functionerende trilharen ontstaan regelmatig infecties aan de luchtwegen. Klachten als chronisch hoesten, oorontstekingen, chronische bronchitis en longontstekingen komen zeer vaak voor. Bekend is dat regelmatig sporten een positieve bijdrage levert aan de algehele gezondheid van de patiënt. Nu al is daarbij bekend geworden dat in onze gemeente PCD relatief vaker voorkomt dan in andere

²⁰ Nota gezondheidsbeleid 2008-2011 van november 2008.

²¹ Nota Gezondheidsbeleid 2008 – 2011. pagina 23

gemeenten. PCD patiënten halen moeilijk adem. Roken of een rookomgeving is voor hen zeer slecht. De neiging is om weinig te bewegen, maar ze moeten juist veel aan sport doen²². Niet alleen verbetert hierdoor de conditie, ook zorgt de diepere ademhaling tijdens sporten er voor dat de luchtwegen 'geschoond' worden.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat de komende jaren tot 2012 de aandoening PCD zo breed mogelijk bekend wordt binnen de gemeente en er passende actie wordt ondernomen.

Via de afdeling aangepast sporten van Sportservice Noord-Holland kan er zowel binnen de gemeente als regionaal aandacht worden gegeven aan deze aandoening en de mogelijkheden onder de inwoners bekend worden gemaakt die iemand met deze aandoening heeft op het gebied van sport.

3.4.4 Aangepast sporten (door mensen met een beperking)

In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) staat beschreven bij onderdeel 6:

"Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer".

Meedoen zoals bedoeld in prestatieveld 5 is gericht op 'inclusief' beleid, waarbij mensen met een beperking zo min mogelijk aangewezen zullen zijn op specifieke individuele voorzieningen. Meedoen draagt bij aan het welzijn en de zelfredzaamheid van burgers met een beperking.

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (wgbh/cz; Staatsblad 2003) vormt een belangrijk kader voor het inclusief beleid. In de WMO gaat het vooral om vrijetijdsbesteding, dat wil zeggen sociale en culturele participatie, sport, deelname aan vrijwilligerswerk of voorbereiden op deelname aan de arbeidsmarkt.

Wij spreken in de WMO over mensen met een beperking en niet meer over alleen gehandicapten. Ook mensen met een psychiatrische achtergrond of die ondersteunende begeleiding ontvangen en chronisch zieken. Voor mensen met een beperking is aangepast sporten van grote betekenis. Met de gemeenten Beemster, Zaanstad, Oostzaan, Landsmeer en Wormerland is onze gemeente aangesloten bij het samenwerkingsverband 'Aangepast Sporten', dat wordt aangestuurd en uitgevoerd door Sportservice Noord-Holland. Ieder die dat wil, kan gebruik maken van de diensten van 'Aangepast Sporten'. Een aantal verenigingen in onze gemeente is actief op dit beleidsterrein, daarin worden ze ondersteund door het gemeentebestuur. Deze activiteiten zijn: zwemmen bij de Pinguïns, goalball, g-team atletiek, motoriekgym, etc. Een belangrijk punt hierbij, zoals eerder genoemd, is het gegeven dat het aantal mensen met een visuele beperking in onze gemeente wegens erfelijke aandoeningen procentueel hoger is dan in de rest van Nederland.

De gemeente stelt zich ten doel om in 2012 minimaal 80 % van de mensen met een beperking binnen de gemeente te hebben bereikt en geïnformeerd over de mogelijkheden omtrent sporten met een beperking. Deze doelgroep moet weten welke mogelijkheden er zijn en waar de informatie te vinden is en de drempel om daadwerkelijk te gaan sporten moet zo laag mogelijk zijn.

In overleg met de gemeente gaat Sport Service Noord-Holland zijn activiteiten intensiveren om meer bekendheid te krijgen bij de inwoners met een beperking en de sportverenigingen te ondersteunen

3.5 Vrijwilligersbeleid en sport

Voor het vrijwilligersbeleid is de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning een zeer belangrijk instrument. Daarom nu eerst aandacht voor die wet.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Iedereen in Nederland moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen. En iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Dat geldt voor jonge en gezonde mensen. Maar ook voor senioren en mensen met een handicap of beperking.

²² Bron: Wetenschapswinkel Geneesmiddelen, Faculteit Farmacie - Universiteit Utrecht

In het WMO Beleidsplan 2008-2011, staat wat in de betreffende vier jaar gebeurt aan maatschappelijke ondersteuning, wat de gemeente wil bereiken en hoe ze dat gaat doen. In de sportnota wordt op een aantal plaatsen verwezen naar de relatie van deze beleidsterreinen met het beleid op het gebied van sport en bewegen.

In de WMO treffen we bij onderdeel 4 het ondersteunen van vrijwilligers aan. Sport is een vrijwilligerswereld bij uitstek. Het besturen van de vereniging en het begeleiden van de jeugd wordt in belangrijke mate verzorgd door enkele honderden vrijwilligers. Bekend is dat de regelgeving van de overheid deze inzet in toenemende mate onder druk zet.

Ook hier wordt gezocht naar het leggen van dwarsverbanden. De gemeente is verplicht om het werk van vrijwilligers te ondersteunen. De gemeente heeft een kennisplatform inzake vrijwilligers. Daarin komen de vertegenwoordigers van de vrijwilligers in de professionele WZW organisaties bij elkaar en diverse vrijwilligersorganisaties. Dit kennisplatform heeft de participatiegraad 'raadplegen'. Ook is er een WMO Raad, welke adviesrecht heeft aan het college en de gemeenteraad inzake alle prestatievelen van het WMO beleid.

"Vrijwilligerswerk"

Van de inwoners van Edam-Volendam heeft 26% de afgelopen twaalf maanden aan vrijwilligerswerk gedaan. Een deel van de mensen die aangeven dat ze de afgelopen twaalf maanden geen vrijwilligerswerk hebben gedaan blijkt toch, als er wordt gevraagd naar vormen van vrijwilligerswerk, een of meer van deze vormen te doen. Dit geldt voor alle gemeenten in Nederland. Vrijwilligerswerk binnen verenigingen is nu de meest voorkomende vorm van vrijwilligerswerk die inwoners van Edam-Volendam doen. 8% heeft een bestuursfunctie en 14% een andere functie binnen een vereniging. Een deel combineert beide. Daarnaast wordt "huisbezoek bij ouderen", "vrijwilligerswerk op school" en het "organiseren of helpen bij evenementen" door ongeveer 10% van de inwoners gedaan en met name voor het "organiseren of helpen bij evenementen" is de belangstelling van degenen die het nu nog niet doen groot. Begeleiden van mensen met een beperking en buurtbemiddeling worden nu nog weinig gedaan, maar er is wel enige belangstelling voor.

Uit het "Onderzoek Sport" komt naar voren dat er bij de sportverenigingen in onze gemeente 1560 vrijwilligers actief zijn in diverse functies. Van bestuursstaken, trainers tot scheidsrechters. In het onderzoek is aangegeven dat een vrijwilliger iemand is die een taak heeft bij de vereniging en daarvoor geen of niet meer dan € 1.500,- per jaar krijgt als vergoeding. Indien iemand meer vergoeding krijgt is geen vrijwilliger meer. Een voorbeeld hiervan is een trainer die de selectie van de vereniging traint. Dit worden steeds vaker zogenoemde professionals. Dat komt omdat de professionalisering van de sport steeds verder wordt doorgevoerd in de verenigingen. Er wordt van de bestuurders, maar ook van de overige vrijwilligers steeds meer gevraagd. Gelet op het aantal vrijwilligers in de sport landelijk, waar er 1 vrijwilliger op de 3 sporters is, is de gemeente ver onder dit gemiddelde met 1 vrijwilliger op de 7 sporters. Deze vrijwilligers zijn echte duizendpoten om toch alles voor elkaar te krijgen. Het is dus belangrijk om deze personen voor de sport te behouden, maar ook om meer mensen te betrekken bij het vrijwilligersleven. Belangrijk is om in kaart te brengen waar welke diensten nodig zijn en welke omvang deze hebben.

Door het aanstellen van een combinatiefunctionaris wordt het mogelijk om verenigingen te ondersteunen bij het opzetten van een vrijwilligersbeleid. Zo kunnen jongeren al eerder worden betrokken om vrijwilligerswerk te doen bij de vereniging, maar ook ouders en ouderen.

Door het aanstellen van een vrijwilligersmakelaar in de gemeente kunnen de vrijwilligers veel meer gestructureerd en gericht worden ingezet. Daarbij komt de mogelijkheid om een goede invulling te geven aan de maatschappelijke stages die in het onderwijs verplicht zijn.

Het gemeentebestuur streeft er naar dat het aantal vrijwilligers in de sport de komende 4 jaar met 50 % toeneemt en door de inzet van combinatiefunctionarissen en een vrijwilligersmakelaar de werkzaamheden van de vrijwilligers worden verlicht en verduidelijkt.

3.6 Ouderenbeleid en sport

In het coalitieakkoord 2008 – 2012 is aangegeven dat spoedige besluitvorming zal plaatsvinden op het gebied van het toerusten van zorgcentra op exponentiële vergrijzing. Chronische ziekten en beperkingen doen zich meer voor bij senioren dan bij andere doelgroepen. Lichamelijke activiteit en sportdeelname kunnen bij senioren leiden tot een relatief grote gezondheidswinst. Dit is enerzijds te

danken aan de directe effecten van lichaamsbeweging op de gezondheid, maar anderzijds ook aan de mogelijkheden die dergelijke activiteiten bieden om afleiding te zoeken, met anderen in contact te komen en betrokken te blijven bij allerlei gebeurtenissen in de directe omgeving. Echter, het aantal mensen dat de norm voor voldoende bewegen niet haalt stijgt naar mate de leeftijd stijgt. Het is met name voor de doelgroep senioren belangrijk om actief gestimuleerd te worden om te bewegen. Er zijn nog weinig specifieke gegevens bekend van de doelgroep 65-plus als het gaat om gezondheid. In 2009 zal voor het eerst in onze regio een gezondheidsenquête worden gehouden onder deze doelgroep. Dit vindt plaats in het kader van het project SMALL.

Voor de doelgroep 65-plus bestaan grote drempels om te gaan bewegen. Het geven van voorlichting over het bestaande sportaanbod van (sport)organisaties is dikwijls niet voldoende om hen aan het sporten of bewegen te krijgen. Om deze reden heeft de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) voor kleine gemeenten en gemeenten met veel kleine kernen de SMALL-methodiek ontwikkeld. SMALL staat voor 'Stimulerings Model voor een Actief Leven door middel van Leefstijlactiviteiten in kleinere gemeenten' en richt zich op senioren in de leeftijd van 60-70 jaar. De methodiek onderscheidt zich van andere strategieën door: zich specifiek te richten op de groep sportief niet actieve senioren, aan te haken bij de specifieke wensen van de senioren en de senioren langdurig te begeleiden en te stimuleren. De methodiek wordt hieronder verder toegelicht, zie "werkwijze".

De gemeente Edam-Volendam kiest ervoor om het project te richten op de niet-actieve inwoners van 65 t/m 71 jaar. Het aantal inwoners in deze leeftijdsgroep omvat zo'n 1800 personen. Aangezien per SMALL-project zo'n 600 personen benaderd kunnen worden, zijn in principe 3 projecten nodig.

In het SMALL-project worden de volgende stappen doorlopen (stap 1 vindt alleen plaats in het eerste project):

1. Inventarisatie
2. Benadering doelgroep
3. Fitheidstest 1
4. Leefstijl Actief introductieprogramma (2 maanden)
5. Vervolgprogramma (8-9 maanden)
6. Afsluitende fittest

Vervolgens zal er aansluiting zijn op het bestaande beweegaanbod bij de diverse 'sport' aanbieders die ook hebben geholpen bij het uitvoeren en realiseren van dit project.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 ten minste 3 SMALL-projecten plaatsvinden voor de doelgroep 65 tot en met 71 jaar.

3.7 Jeugdbeleid en sport

Wettelijke taken in preventieve jeugdzorg.

Opvoeden is en blijft primair een taak van de ouders. Als gemeente hebben we de taak om voorwaarden te scheppen voor een gezonde pedagogische ontwikkeling van kinderen waarmee de ouders in hun taak worden ondersteund.

Met de invoering van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid, de integrale jeugdgezondheidszorg voor 0-19 jaar, de Wet op de Jeugdzorg en de WMO ontstaat een situatie waarbij zowel van de gemeenten als de provincies wordt verlangd dat de keten van de zorg voor jeugdigen sluitend wordt gemaakt. Immers, hoe eerder dreigende problemen worden gesignaleerd en hoe eerder daar adequaat op wordt gereageerd, des te minder de inzet van zwaardere, langduriger en duurdere zorg noodzakelijk is en des te meer problemen op korte of lange termijn voorkomen kunnen worden. Vanuit de Wet op de jeugdzorg en prestatieveld 2 van de WMO moeten gemeenten de volgende 5 functies uitvoeren:

1. Informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien
2. signalering van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg, onderwijs, peuterspeelzalen, kinderopvang, welzijnsinstellingen, sportverenigingen en politie.
3. toegang tot het gemeentelijk hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een "sociale kaart" voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers
4. pedagogische hulp (advisering en hulpverlening), zoals opvoedondersteuning en maatschappelijk werk
5. coördinatie van zorg in het gezin op lokaal niveau (gezinscoaching)

Dit betekent niet dat gemeente zelf de uitvoering moet doen, maar wel dat zij hierover de regie moet voeren, met andere woorden, zorgen dat iedereen vanuit eigen verantwoordelijkheid een maximale inbreng kan leveren dat de spelers hun rol op de juiste manier spelen. Op 23 oktober 2008 is de nota "het kind als rode draad 2008-2012" vastgesteld. Hierin is de volgende doelstelling opgenomen:

"Een sluitende zorgstructuur, inclusief een effectief aanbod van opvoedondersteuning, voor kinderen van 9 maanden t/m 12 jaar en hun ouders en opvoeders waarbij de instellingen die tegelijkertijd en achtereenvolgens met het kind en gezin te maken hebben effectief samenwerken."

Wat kunnen de sportverenigingen hieraan bijdragen?

Op de sportclubs kunnen professionele medewerkers en vrijwilligers een rol vervullen in signalering en aanleiding (functie 2 en 3). Dat veronderstelt een bepaalde deskundigheid. Van grote betekenis is dat een ieder die met kinderen werkt deze signalen kan interpreteren, ook rekening houdend met culturele en etnische verschillen in de samenleving. Ook moeten zij over voldoende vaardigheden beschikken om dat wat zij signaleren te bespreken met ouders en kinderen. Verder horen deze instellingen protocollen te hebben om geprotocolleerd te kunnen verwijzen, in ieder geval in geval van vermoedens van opvoedingsonmacht en/of signalen en/of kenmerken van kindermishandeling. In de nota "het kind als rode draad 2008-2012" is dit als volgt opgenomen:

In 2010 zijn:

- Professionals geschoold in alert zijn op en kunnen interpreteren van signalen
- Professionals geschoold in bespreken van signalen met ouders en kinderen
- Professionals geschoold in gebruik protocol kindermishandeling Zaanstreek-Waterland

In 2012 zijn:

- Vrijwilligers waar mogelijk geschoold in alert zijn op en kunnen interpreteren van signalen
- Vrijwilligers waar mogelijk geschoold in bespreken van signalen met ouders en kinderen
- Vrijwilligers geschoold in gebruik protocol kindermishandeling Zaanstreek-Waterland

Aanpak hangjeugd

Bij vaststelling van de nota "het kind als rode draad 2008-2012" heeft de gemeenteraad tevens gekozen voor de aanpak van hangjeugd door inzet van een straathoekwerker. Deze straathoekwerker kan in samenwerking met een sportbuurtwerker activiteiten in de wijk organiseren. Het uitgangspunt is dat de activiteiten gericht zijn op het voorkomen van het ontsporen van jongeren. Jongeren die op school niet opvallen en daarom niet worden opgemerkt door het Zorg Advies Team (ZAT) op school kunnen op deze manier toch worden gesignaleerd en geholpen. Gezien de outreachende werkwijze van en de raakvlakken met Stichting Sportkoepel Edam-Volendam ligt het voor de hand de werkzaamheden hier onder te brengen (bij de aan dit team toe te voegen jongerenwerker). Deze persoon gaat in overleg met buurtbewoners (melders van overlast), jongeren, de ouders van jongeren en de politie (o.a. de jeugdagent). Zij proberen met hen tot afspraken te komen. De aandachtsvelden zijn hierbij: fysieke infrastructuur en voorzieningen, straatgroepen, activiteiten, zorg- en dienstverlening, het verminderen van overlastgevend hangen. Hierbij kunnen de volgende organisaties betrokken zijn: sport-koepel met daarin het sportbuurtwerk, buurtverenigingen, scholen, leerplichtambtenaar, maatschappelijk werk, de politie. Er wordt nauw samengewerkt met de gemeentelijke BOA en de welzijnsinstellingen (buurthuizen).

3.8 Sportaanbod in de 'vrije tijd'

In beide kernen van onze gemeente wordt via deze activiteiten op het gebied van sport en bewegen een structurele bijdrage geleverd aan verantwoorde begeleiding van onze jeugd. Daarbij de aantekening dat dit aanbod zich richt op de doelgroepen t/m 23 jaar. Het sportaanbod is gegoten in de onderdelen 'basisscholen', 'sportinstuiven' en 'sportbuurtwerk'.

Het project 'basisscholen' is al bij paragraaf 3.3.1 van deze nota aan de orde geweest. Hieronder wordt het complete beeld getoond van de activiteiten die worden georganiseerd in het kader van de huidige BOS-impuls.

Projectonderdeel Basisscholen Edam en Volendam

Doelstelling: Het gemeentelijk beleid richt zich sterk op alcoholontmoediging en drugsbestrijding. Sport is het middel om op sportieve manier kinderen inzicht te geven in een positieve levensstijl. Het ontwikkelen van een positieve trend in de levensstijlen van de lokale jeugd. Het overdragen van positieve normen en waarden en het vergroten van kennis over sport en gezondheid. Het aanmoedigen van een gezonde leefstijl waarin sport, onderwijs en verenigen een centrale rol spelen. Vermeerdering van het aantal gezonde jongeren door samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport.

Projectonderdeel Sportbuurtwerk Edam en Volendam

Doelstelling: 'Inspelen'²³ op de vraag van de 'projectwijken'²⁴ om een zinvolle tijdsbesteding en mogelijkheid tot ontmoeting te bieden voor hangjongeren van 12 t/m 18 jaar middels sportactiviteiten²⁵ in de wijk. Het terugdringen van overlast en vandalisme in de buurt en het versterken van samenwerking tussen sportbuurtwerker, wijkagenten en wijkorganisaties.²⁶ In Edam staat de basisschool de Piramide, verder zijn er op dit moment geen voorzieningen of recreatiemogelijkheden voor de jeugd. De overlast van de jeugd in deze wijk is groot, de kinderen en jongeren hangen rond op straat en het schoolplein en zorgen voor geluidsoverlast en richten vernielingen aan uit verveling. De sportbuurtwerker en de straathoekwerker moeten het contact met de jeugd nieuw leven inblazen, onderhouden en indien wenselijk doorsturen naar of inlichten van de betreffende ondersteunende instanties als bijvoorbeeld het 'Hometeam'. Het ontbreekt echter aan een geschikte plaats om activiteiten in de woonomgeving van de jeugd te organiseren. Ook in andere wijken binnen de gemeente wordt overlast ervaren door rondhangende jeugd. Om deze meer buurtgerichte sportactiviteiten te kunnen organiseren heeft de gemeente twee speelplekken aangelegd. (Het Cruiffcourt en verharde veldjes bij de Singel). Het schoolplein van de basisschool De Piramide wordt veel gebruikt na schooltijd en 's avonds door veel van de Marokkaanse kinderen, zowel door kinderen in de basisschoolleeftijd als jeugd van 12 t/m 18 jaar. Het plein wordt daarom zo ingedeeld dat beide leeftijdsgroepen zich er kunnen vermaken. Door de opzet van de bovenstaande faciliteiten streven we ernaar dat de komende jaren de jeugd meer gaat sporten, deel gaat nemen aan activiteiten en zich gaan aansluiten bij een sportvereniging. De sportdeelname wordt met 10 – 15 % vergroot en na 4 jaar zijn er meer dan 20 % van de deelnemende jongeren lid geworden van een sportvereniging. Daarnaast zal het sportbuurtwerk vanuit de gemeente veel kunnen betekenen in het uitvoerende contact tussen de gemeente en de diverse organisaties als sportverenigingen en scholen. Tevens zal het sportbuurtwerk worden betrokken bij de diverse overleggen over alcoholontmoediging en bestrijding overgewicht. Veel van deze taken werden in het verleden al uitgevoerd door Stichting sportkoepel, maar pasten niet in het takenpakket van de 'BOS medewerker'. Daarom werd het er 'bij' gedaan. Dat het geen structurele mogelijkheid is, zal duidelijk zijn. Hiervoor zal dus uitbreiding moeten komen in personele bezetting. Dit kan door middel van het aanstellen van een combinatiefunctionaris als sportbuurtwerker die deze taken op zich neemt.

Projectonderdeel Sportinstuiven Edam en Volendam

Doelstelling en doelgroep: Het vergroten van sportdeelname van de jeugd tussen 12 t/m 18 jaar, het betrekken van jongeren bij de organisatie van sportactiviteiten, het versterken van de samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport.

Door de organisatie van bovenstaande activiteiten streven we ernaar dat er meer jeugd gaat sporten en deelnemen aan de aangeboden activiteiten. Om al op jonge leeftijd te beginnen met sporten en deelname aan sportactiviteiten wordt er voor de jongeren in de schoolvakanties en na schooltijd een

²³ Op de vraag van de aangesloten organisatie (maximaal 2 dag activiteiten)

²⁴ Zie BOS aanvraag

²⁵ Maximaal 2 per jaar

²⁶ OBS Piramide; Welzijn Edam; Marokkaanse Gemeenschap; Sportplatform;

zinnvolle tijdsbesteding gecreëerd. Tevens is het doel van het uitbreiden van deze activiteiten is te bereiken dat de jeugd lid wil worden van een sportvereniging'.²⁷

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat tot en met 2011 de projecten BSP, Sportbuurtwerk en Sportinstuiven worden gehandhaafd en dat bij beëindigen van de BOS-impuls vanaf 2012 deze projecten doorgang kunnen krijgen.

3.9 Speelruimte

Eén van de voorwaarden om aan bewegen te doen is een uitdagende woonomgeving. Uit te gaan van een beweeg vriendelijke omgeving met fietspaden, wandelpaden, voldoende openbaar groen, niet alleen kijkgroen maar ook actie groen. Speelveldjes voor kinderen met avontuurlijke en uitdagende speeltoestellen. Een investering in een beweeg vriendelijke omgeving is een investering in leef en woongenot. De gemeente wil de jeugd stimuleren tot buitenspel en bewegen. Een omgeving waar kinderen spelenderwijs kunnen opgroeien tot verantwoordelijke gezonde volwassenen.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 een uitvoerbaar speelruimtebeleid is opgesteld, dat tevens in 2010 kan worden uitgevoerd.

3.10 Topsportbeleid

Op de vraag wat nu eigenlijk onder 'topsport' moet worden verstaan, weten de meesten dat wel zo ongeveer. Het beeld van de Olympische Spelen, een Wereldkampioenschap en Europese en Nederlandse kampioenschappen staan ons als topsport voor ogen. NOC*NSF definieert een topsporter als iemand die binnen een erkend topsportonderdeel meedoet op het internationaal hoogste senioreniveau: EK's, WK's en Olympische Spelen.

In 2009 telde onze gemeente 66 (vaak jeugdige) Nederlandse kampioenen, dit waren er 41 in 2008 en 53 kampioenen waren er in 2007 in diverse takken van sport. De FC Volendam speelt betaald voetbal in het seizoen 2008 – 2009 in de Eredivisie en de handbalvereniging doet bij de mannen al jaren mee in de finales van het Nederlands kampioenschap. Maar ook bij atletiek, turnen, skeeleren, wielrennen, schaatsen, bowling, schieten, jeu de boules, schaken en goalball zijn er in de afgelopen jaren vele Nederlandse kampioenen uit eigen gemeente gehuldigd.²⁸

Soms duurt een topsportcarrière maar kort en is de overgang naar topsporter flinterdun. De kans dat de FC Volendam in 2009 de Nederlandse beker kon winnen was zeker aanwezig. Dan zouden de voetballers binnen deze definitie inderdaad topsporters zijn. Wanneer de handballers in dat jaar de finale om de beker met één doelpunt verschil zouden hebben verloren waren ze topsporter áf; nu zijn ze dat dus wél.

Het beleid van een gemeentelijke overheid kan niet worden bepaald door dergelijke omstandigheden. Overheidsbeleid is per definitie gericht op de lange termijn en niet afhankelijk van toevallige gebeurtenissen. Het beleid van de lokale overheid richt zich daarom op het creëren van randvoorwaarden waardoor de talenten uit eigen gemeente zich zo goed mogelijk kunnen ontplooiën om inderdaad méé te kunnen doen op het hoogste niveau. Zie daarvoor ook de Sportvisie. Dat geldt ook voor talenten op intellectueel en op artistiek gebied. De gemeente is er niet voor verantwoordelijk dat haar talenten de Nobelprijs winnen, schitteren in Carré of pieken in Londen 2012, maar wel dat degenen die daar het talent voor hebben ook in staat worden gesteld dat te ontplooiën.

In de Sportvisie wordt aangegeven het volgende te doen.:

- Er worden randvoorwaarden gecreëerd waardoor inwoners en bezoekers van Edam - Volendam zo optimaal mogelijk kunnen genieten van actieve en passieve sportbeleving van zowel breedtesport als topsport.
- Het creëren van een goede balans en wederzijdse versterking van breedte- en topsport.
- sport zal worden ingezet om de naamsbekendheid van onze gemeente op een positieve manier te vergroten.

²⁷ Sportlidmaatschap d.m.v. clinicohoek tijdens sportinstuif

²⁸ Vanaf 2005 wordt (landelijk) bijgehouden hoeveel sporters uit een gemeente Nederlands Kampioen zijn geworden.

Er zijn in onze gemeente veel talenten die het beste uit zichzelf weten te halen en de top bereiken. De gemeente behoort daarom ook al jaren tot de sportiefste gemeenten van Nederland en scoort steevast hoog als topsportgemeente.

3.10.1 Randvoorwaarden creëren voor topsport: Talentontwikkeling

De belangrijkste randvoorwaarde die de gemeente kan creëren is die op het gebied van talentontwikkeling. Herkenning van talenten is van alle tijden. Buitengewone begaafdheid doet zich op velerlei gebieden voor. De maatschappelijke waardering voor topsportprestaties is in de afgelopen decennia inmiddels zo toegenomen dat er voor topsporters een goed beroepsperspectief is ontstaan. Tijdens de gym- en denksportlessen op school (met vakleerkrachten) wordt vaak als eerste gezien dat een kind 'sportief hoogbegaafd' is. Met die kanttekening dat bij de denksporten het beroepsperspectief nog meer sober is dan schaars. Sportieve talenten dienen, net als bij intellectueel en artistiek hoogbegaafden, in staat te worden gesteld die hoogbegaafdheid ook te kunnen ontplooiën.

Dan kan worden verwezen naar een sportvereniging die zich ten doel heeft gesteld om dergelijke talenten te begeleiden. Zie hiervoor ook de gemeentelijke nota "Het kind als rode draad".²⁹ De combinatiefunctionarissen, die zelf werkzaam kunnen zijn als vakleerkracht en trainer/begeleider bij een sportvereniging of de samenwerking tussen beide stimuleert, spelen hierin de belangrijkste rol. School en de sportvereniging trekken daar samen op.

Daarbij is het ook gewenst om aandacht te besteden aan zowel de 'overschatting' van het talent, als aan de 'onderschatting'. Een beetje talent is niet genoeg, ook al ziet het er heel mooi uit. Dan is het onverstandig om de begeleiding volledig te focussen op een topsportcarrière. En we kennen ook de stugge volhouder, waarvan het talent niet onmiddellijk zichtbaar is. Die moet niet ontmoedigd worden. Met alle 'oude' toppers langs de lijn, die gevraagd en ongevraagd van advies dienen, lijkt er in onze gemeente voldoende draagkracht om er voor te zorgen dat er geen enkel talent verloren gaat.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat het aantal Nederlandse kampioenen afkomstig uit onze gemeente stabiel blijft.

3.10.2 Creëren van een goede balans en wederzijdse versterking van top- en breedtesport

Breedtesport en topsport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder breedtesport geen topsport. En topsport heeft een belangrijke functie als 'trekker' voor de breedtesport. Alle sportverenigingen in onze gemeente zijn daarom in principe ook topsportverenigingen. Maar een vereniging kan er inderdaad voor kiezen om louter recreatief bezig te zijn. Daar is niets mis mee, talenten zullen dan niet snel naar die vereniging gaan.

Sommige kinderen hebben bijzondere talenten op het gebied van sport of kunst. Het kan zijn dat zij hiervoor lessen moeten verzuimen. De Leerplichtwet biedt hiervoor echter geen vrijstellingsmogelijkheid. Echter indien iemand op landelijk of hoger niveau fungeert binnen zijn of haar sport kan in uitzonderlijke gevallen hierover afspraken maken met de schooldirecteur en leerplichtambtenaar van de gemeente. Per specifiek geval wordt gekeken wat de eventuele mogelijkheden kunnen zijn. Hierbij in acht nemend dat de schoolprestaties hier niet onder lijden. Een eventuele uitzondering wordt dan ook alleen voor specifieke uren uitgegeven voor maximaal een periode van één schooljaar. Leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen in aanmerking komen voor een zogenoemde LOOT status. Per tak van sport is aangegeven aan welke criteria je moet voldoen om voor deze status in aanmerking te komen. De leerling zal in dat geval ook op een LOOT school onderwijs gaan volgen. Binnen deze scholen kan soepeler worden omgegaan met de lestijden in afstemming met mogelijke trainingen en wedstrijden.

De samenwerking van school en sportvereniging richt zich niet uitsluitend op de ontplooiing van het sportieve talent. Wanneer de overige schoolprestaties te sterk zouden lijden onder een al te belastend trainingsprogramma moet, met het oog op een evenwichtige ontplooiing van onze jeugd, de vraag naar de juiste balans worden gesteld. Hierin is ook een belangrijke rol voor de ouders weggelegd. Verder kan deze balans worden versterkt door het gericht opleiden van trainers en topsporters een taak geven richting de breedtesport.

²⁹ Zie 4.1. Een sluitende zorgstructuur. Bij signalering, toeleiding en zorgcoördinatie.

3.10.3 Sportiefste gemeente van het land

Bij de beoordeling van de sportiefste gemeente van Nederland telt zwaar of een gemeente zich innovatief opstelt en of haar beleid integraal en interactief is. Hoe staat het bijvoorbeeld met de aanwezigheid van vakleerkrachten op de basisscholen? Heeft sport een vaste plek gekregen binnen de naschoolse opvang? En wordt het leerlingvolgsysteem ook gebruikt voor sportieve gegevens? Een integrale aanpak scoort hoog en met dit interactief en initiërend beleid is een blijvende ereplaats op deze ranglijst binnen handbereik. Belangrijk hierin is dat de rol van de gemeente gericht is op het voorzien in randvoorwaarden om sport te kunnen beoefenen. Daarnaast is een coördinerende en bemiddelende rol voor de gemeente weggelegd om verenigingen te ondersteunen in hun taken.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om in de jaren 2010, 2011 en 2012 tot de top 10 te horen van de sportiefste gemeente van Nederland.

3.10.4 Topsportgemeente

Door een goed systeem van talentherkenning, talentbegeleiding en talentontwikkeling wordt er naar gestreefd dat geen enkel talent in onze gemeente verloren gaat. En door deelname aan de nationale competities op topniveau, in alle leeftijdsklassen, wordt zichtbaar hoe onze talenten zich op de hoogste niveaus kunnen meten. Er wordt naar gestreefd om de talenten zo lang als mogelijk is binnen de eigen verenigingen te behouden en daardoor ook bij de senioren aan de nationale topcompetities mee te doen en kansrijk te zijn voor een plaats aan de top. In de afgelopen jaren is bij de 'competitie' voor topsportgemeente van het jaar tot tweemaal toe een 2^e plaats gerealiseerd en voor 2008 was er een 6^e plaats.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om, als logisch gevolg van haar beleid, in de jaren 2010, 2011 en 2012 te blijven behoren tot de top tien van de topsportgemeenten in ons land.

Hoofdstuk 4 Organisatie van het gemeentelijke sportbeleid

4.1 Regierol Gemeente

De gemeente heeft nadrukkelijk een regierol in het sportbeleid.

Hoewel het concept duidelijk lijkt, zijn er uiteenlopende opvattingen over de regierol.

In onze opvatting is regie het doelgericht uitoefenen van invloed op de totstandkoming van het beleid.

Sturing, richting en leiding geven, synergie en samenwerking bewerkstelligen, mobiliseren van partijen, communiceren, voor consistentie zorgdragen zijn noties die hier bij horen.

Hiervoor zijn de volgende instrumenten beschikbaar:

- subsidies;
- tarieven;
- accommodaties;
- menskracht.

Deze instrumenten werken we verder uit in hoofdstuk 6. Door de eerder gestelde prioriteiten, het benoemen en het meten van de te leveren prestaties geeft de gemeente sturing.

Tegelijkertijd verwijst regie ook naar afstemming tussen en met belanghebbende partijen, op eenheid van beleid zoals weergegeven in hoofdstuk 3 en op samenhang in het functioneren van de ambtelijke organisatie.

Andere rollen

Naast de regierol en de rol van ontwikkelaar zien wij voor de gemeente ook rollen weggelegd:

- Als investeerder in de totstandkoming en instandhouding van voorzieningen.
Het betreft hier de invulling van onze voorwaardenscheppende rol bij het realiseren van voldoende en bereikbare sportaccommodaties. (de "hardware")
- Als financier van projecten en activiteiten.
Het betreft hier de invulling van onze ondersteunende rol bij sportstimuleringsprojecten en projecten die de algemene sportontwikkeling bevorderen. (de "software")
- Als aanjager van nieuwe ontwikkelingen.
Het betreft hier onze rol als beleidsontwikkelaar en innovator.

4.2 Instrumenten

a. Subsidies

In de bijlage is de huidige subsidieregeling opgenomen. Dit betreft een regeling die voornamelijk is ingesteld op de stimulering van sport voor de jeugd tot en met 17 jaar. Het betreft subsidie voor verenigingen die zijn aangesloten bij een officiële bond volgens het NOC*NSF. Deze regeling stimuleert tevens het opleiden van kader en daardoor de professionalisering van de sport. Daarnaast voorziet de regeling in het stimuleren van verenigingen in het organiseren van jeugd-evenementen. Echter worden niet alle wenselijke doelstellingen zoals beschreven in deze nota met deze subsidie regeling bereikt. De regeling van 1 januari 1980³⁰ zal daarom moeten worden herzien om aan te kunnen sluiten op in de sportnota beschreven situatie.

Bij het opstellen van de nieuwe subsidieregeling is het vertrekpunt dat subsidiëring geen doel op zich is, maar een instrument om gemeentelijke doelstellingen te behalen.

b. Tarieven

Het tarievenstelsel was ooit eenvoudig van opzet, maar is in de loop der jaren uitgegroeid tot een kluwen van regelingen. In de tarieven zijn allerlei kortingen opgenomen, die feitelijk verborgen subsidies zijn maar niet gericht worden ingezet. Er komt één algemeen tarief per type accommodatie voor sportactiviteiten van diverse organisaties zoals sport- en niet-sportverenigingen, maatschappelijke en welzijnsorganisaties, buurt- en wijkorganisaties en voor commerciële organisaties.

In overleg met financiële adviseurs en een externe BTW adviseur is geconcludeerd dat het oprichten van een aparte stichting voor de exploitatie niet noodzakelijk en wenselijk is. In overleg met deze partijen is gekozen om met ingang van 2010 een wijziging in het verhuren van de binnensportaccommodaties te maken. In plaats van het verhuren van de accommodaties, zal de gemeente deze nu in gebruik geven aan de verenigingen. Zij dienen hiervoor een

³⁰ Artikel 15. Deze verordening kan worden aangehaald als "sportsubsidieregeling Gemeente Edam-Volendam" en wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 januari 1980.

gebruiksovereenkomst te tekenen voor het gebruiken van de accommodaties op afgesproken tijden. De gemeente stelt vervolgens de accommodatie ter beschikking aan de betreffende gebruiker tegen een vergoeding. In opzet verandert er voor de gebruiker dus niet veel. De prijs voor het gebruik van de accommodatie zal met B.T.W. worden belast. Deze belasting van 6% zal worden verrekend zodat voor de verenigingen de verhoging van het tarief hetzelfde zal zijn als met de jaarlijkse indexering. Hierdoor wordt het voor de gemeente mogelijk om de BTW die wordt gerekend over investeringen aan de accommodatie (19%) via de belastingdienst terug te krijgen.

Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om in 2010 het tarievenstelsel aangepast te hebben aan de uitgangspunten in de sportnota.

c. Accommodaties

Accommodaties spelen een centrale rol in het gemeentelijk sportbeleid. Zonder voldoende sportaccommodaties van goede kwaliteit kan sporten niet gestimuleerd worden. In het onderzoek 'sport' wordt een inventarisatie gemaakt van knelpunten en wensen over sportaccommodaties. Dit leidt tot de volgende uitgangspunten:

- In het gemeentelijk sportbeleid zal de nadruk komen te liggen op het behoud van de kwaliteit. Hierbij wordt niet alleen naar sporttechnische eisen gekeken, maar ook voldoende ruimte, bereikbaarheid, toegankelijkheid en sociale veiligheid zijn van belang.
- De voorzieningen moeten daarbij zoveel mogelijk voldoen aan de minimumnormen zoals het NOC*NSF die heeft vastgesteld. Dit zijn andere normen dan de VNG hanteert. Dit geldt ook bij de bespeling van de velden.
- Multifunctioneel gebruik, dan wel clustering, wordt zoveel mogelijk bevorderd. Dit draagt bij aan de participatiemogelijkheden (bijvoorbeeld combinatie van sport, ontspanning en zorgverlening) en versterkt de samenwerking tussen verschillende aanbieders.

Het college onderzoekt te komen tot een meerjarenplan sportaccommodaties om het actieve beleid op het gebied van sportaccommodaties voort te zetten en daarbij te stimuleren dat meervoudig gebruik wordt gemaakt van deze openbare voorzieningen. Dat kan resulteren in een verdergaande integratie van de voorzieningen voor sport(buurtwerk), onderwijs, voor- en naschoolse opvang en het welzijnswerk. Dé ontmoetingsplaats voor de jeugd. Hierbij kan ook aandacht worden besteed aan voorzieningen in de buurt, de wijk, de kernen en voorzieningen met een bovenlokale, resp. bovenregionale functie.

Het sportaccommodatieniveau geeft een gemengd beeld. Aan de ene kant is er een aantal knelpunten tijdens de 'piekuren' en aan de andere kant is er genoeg ruimte voor bewegingsonderwijs. Van belang is een goede balans tussen aanbod en accommodatievraag. Door activiteiten te clusteren kunnen we doelmatig omspringen met accommodaties en meervoudig gebruik van accommodaties realiseren. Voor de gemeente blijft het uitgangspunt dat de kosten die gemoeid zijn met het beheer en exploitatie van de accommodaties beheersbaar moeten blijven.

De gemeente stelt zich ten doel in 2010 een volledig meerjarenplan sportaccommodaties op te stellen, passend bij de doelstellingen zoals in de sportnota beschreven.

Ter beschikking stellen van accommodaties

Bij de begin van het seizoen 2009-2010 ontstond veel commotie rond de zaalverhuur. Dit kwam omdat er diverse verwachtingen in het verleden waren ontstaan bij diverse verenigingen. Echter is in de voorwaarden beschreven dat er geen rechten aan de in het verleden gebruikte accommodatie of tijdstip kan worden behaald. Uitgangspunt van de beschikbaar stelling van de sportaccommodaties is vanaf het seizoen 2010-2011:

1. De huurder heeft geen aanspraak op "verkregen rechten" in voorgaande jaren
 2. Een structurele aanvraag gaat voor een incidentele aanvraag
 3. Verenigingen hebben voorrang op particuliere gebruikers
 4. Wedstrijd(top)sport gaat voor recreatiesport
 5. Wedstrijd gaat voor training
 6. Verenigingsjeugd heeft voorrang (tot 20.00 uur)
 7. Het onderwijs zorgt zo veel mogelijk dat de bewegingslessen in de ochtend plaats vinden.
- Deze uitgangspunten zullen zoveel mogelijk kenbaar worden gemaakt in de gemeente.

d. Menskracht

Het gemeentebestuur heeft het advies van de Werkgroep Sportplatform overgenomen om binnen de eigen muren te gaan beschikken over een aanspreekpunt voor de beleidsontwikkeling op het gebied van de sport. Daarnaast is er 3 Fte ten behoeve van het beheer van de sportaccommodaties zoals het Bolwerck, Opperdam, de Kreil en de schoolstraat.

4.3 Sportplatform³¹

Het gemeentebestuur heeft het advies van de Werkgroep Sportplatform overgenomen om te komen tot de inrichting van een zgn. Sportplatform.³²

Het Sportplatform is ingericht als een onafhankelijk orgaan dat de sportvisie, zoals in "Doeners en Talenten" aan de orde is, tot haar aandachtsgebied weet. Het Sportplatform is door de gemeente ingesteld en is samengesteld uit mensen die de sport een warm hart toedragen. De leden zijn op persoonlijke titel lid van het platform en vertegenwoordigen alle vormen van sport en bewegen, zoals buiten- en binnensporten, commerciële sport, bewegingsonderwijs en ongeorganiseerde sport. De voorzitter is onafhankelijk en het platform bestaat uit maximaal 15 personen en geeft gevraagd en ongevraagd advies, ook aan de lokale politiek. Vanuit de individuele betrokkenheid, deskundigheid en interesse van de leden worden deze adviezen opgesteld, waardoor het platform een verbinding vormt tussen de bevolking en de lokale politiek. Adviezen worden eventueel in werkgroepen voorbereid, veelal in nauw overleg met de lokale sportverenigingen. Het Sportplatform komt ongeveer zes keer per jaar bij elkaar. Daarnaast zijn er bijeenkomsten van de diverse werkgroepen. Alle verenigingen, georganiseerd en ongeorganiseerd, kunnen voor advies en/of informatie terecht bij (de leden van) het platform. Alle eventuele vragen of problemen worden door het platform bestudeerd en waar mogelijk vormt het platform een advies.

De gemeente stelt zich ten doel dat het sportplatform ten minste tot 2012 in de huidige vorm kan blijven bestaan en gevraagd en ongevraagd de gemeente van informatie en advies kan voorzien. Daarbij dienen de leden zich onafhankelijk en in het kader van de sport in het algemeen op te blijven stellen.

4.4 Rol en verantwoordelijkheid verenigingen

Ondanks de van oudsher belangrijke en brede maatschappelijke functie van de sportverenigingen in de gemeente richten ze zich desondanks in essentie meestal op het beoefenen van hun "activiteit" / sport. Maar de (potentiële) bijdrage van de vereniging aan het realiseren van sociaal maatschappelijke doelen is groot. Ten eerste is de sportvereniging immers nog altijd dé plek waar een brede samenstelling van de bevolking elkaar 2-3 keer per week ontmoet: broertjes/zusjes, vriendjes/vriendinnetjes, vader/moeder, opa/oma, bekenden/onbekenden, autochtonen/allochtonen, jong/oud, enzovoort. Binnen de (sport)vereniging gelden voor iedereen dezelfde afspraken rondom regels, gedrag, omgangsvormen, normen & waarden en verantwoordelijkheid. Ten tweede zijn binnen en vanuit de (sport)verenigingen juist vanwege die brede samenstelling alle mogelijke verbindingen met de maatschappij voorhanden en is bovendien al veel kennis aanwezig. Door die twee eigenschappen is de sportvereniging bij uitstek geschikt om een centrale maatschappelijke rol te vervullen. Ze kunnen een bijdrage leveren aan onderwerpen als de leefbaarheid in de buurten, bevordering van de gezondheid en alcoholontmoediging. Verenigingen kunnen in toenemende mate verantwoording nemen om die maatschappelijke rol uit te oefenen en betrokken zijn bij de totstandkoming van overeenkomstig maatschappelijk beleid en daarin ondersteund en gestimuleerd moeten worden. Om deze nieuwe rol van de (sport)verenigingen werkelijk een kans van slagen te geven is ook vernieuwing en creativiteit noodzakelijk bij het ontwikkelen en beschikbaar stellen van stimuleringsmogelijkheden. De combinatiefunctionaris kan verenigingen hierin ondersteunen. Dit zal leiden tot gezamenlijke afspraken vastgelegd in een convenant.

De gemeente stelt zich ten doel dat minstens 50 % van de verenigingen in 2012 een convenant hebben getekend waarin hun maatschappelijke rol wordt onderstreept. Deze verenigingen zullen worden ondersteund door middel van training van vrijwilligers en de inzet van een Combinatiefunctionaris.

³¹ Zie concept reglement van het Sportplatform.

³² Zie ook de sportnota van de gemeente Heerenveen.

Hoofdstuk 5 Een overzicht van de doelstellingen

Op de volgende bladzijden staat een overzicht van de in de sportnota beschreven doelstellingen, met daarbij kort samengevat welke acties worden ondernomen om deze doelstellingen te kunnen behalen. In de laatste kolom is aangegeven welke nummers in het schema in hoofdstukken 6, 7 en 8 corresponderen met de beschreven doelstellingen.

In hoofdstuk 6 staat schematisch weergegeven welke beleidskeuzes, volgend uit de doelstellingen, er beschreven staan in de nota per onderdeel. Deze onderdelen zijn:

- 1 Regie en Ondersteuning
- 2 Aangepast Sporten
- 3 Creëren Randvoorwaarden
- 4 Externe expertise

Vervolgens is in hoofdstuk 7 een uitwerking gemaakt van de schematische weergave uit hoofdstuk 6. in de vorm van een planning waarin beschreven staat wat er in 2009, 2010, 2011 en 2012 gedaan wordt binnen deze onderdelen.

Daarna is in hoofdstuk 8 deze planning vertaald in een financieel overzicht per jaar.

Doelstelling	Te bereiken door	Mogelijk door	Beschreven in schema Hoofdstuk 6 en verder
De gemeente stelt zich (SMART) ten doel dat in 2012 60% van de inwoners minstens eenmaal per maand aan sport doen en dat het aantal leden van de sportverenigingen gegroeid zal zijn naar 11.250.	Het ondersteunen van verenigingen met subsidie, combinatiefunctionarissen en het faciliteren van accommodaties.	Regie en ondersteuning, Aangepast sporten en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 t/m 1.7 2.1 3.1 t/m 3.8
De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 van de jeugd tot en met 17 jaar 70 % lid is van een sportvereniging.	Het aanbieden van sportstimulerings activiteiten op scholen, in de wijk en bij/met de vereniging.	Regie en ondersteuning, Aangepast sporten en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 t/m 1.6 2.1 3.1 t/m 3.8
De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 30% van de 65-plussers aan sport doet.	Het aanbieden van sportstimuleringsproject SMALL en doorstroming mogelijkheden naar de vereniging waar activiteiten voor deze doelgroep worden georganiseerd	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.7
De gemeente stelt zich ten doel dat in 2012 van de mensen met een beperking/chronisch zieken 32 % aan sport zal doen.	Intensiveren van bestaand beleid. Meer informeren van betrokkenen (doelgroep en verenigingen). Ondersteunen van initiatieven voor aanbod.	Regie en ondersteuning en Aangepast sporten	1.1 en 2.1
De gemeente stelt zich ten doel om in 2010 de huidige subsidieverordening aan te passen aan de eisen van doelmatigheid, transparantie en de eisen van de prioriteiten in deze nota.	Het aanpassen van de verordening om doelmatig en transparant te kunnen stimuleren van diverse doelgroepen.	Creëren van randvoorwaarden	3.8
De gemeente stelt zich ten doel de waardering van de bewoners minstens op hetzelfde peil te houden zodat in 2012 een 8 zal worden gescoord.	Het beschreven beleid in de sportnota.	Alle facetten	1.1 t/m 1.7 2.1 3.1 t/m 3.8 4.1 en 4.2
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat de kwantitatieve voorzieningen de komende 10 jaar gehandhaafd blijven.	Het opstellen en uitvoeren van een onderhoudsplan voor de sportaccommodaties. Ontwikkelen van bestaande accommodaties naar eisen van deze tijd.	Creëren van randvoorwaarden	3.1 t/m 3.8

Doelstelling	Te bereiken door	Mogelijk door	Beschreven in schema
Het gemeentebestuur heeft de intentie om in 2012 vier en een half (4,5) FTE aan combinatiefuncties te realiseren ten behoeve van de impuls brede scholen, sport en cultuur.	Ontwikkelen van opdrachten aan de hand van onderzoek en doelstellingen vanuit diverse nota's waarbij de CF kan worden ingezet. Tevens mogelijkheid voor het opvolgen van de BOS Impuls die per 1 januari 2012 stopt.	Regie en ondersteuning	1.1 t/m 1.6
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat bij het beëindigen van de BOS-impuls in 2012 de activiteiten in het kader van het basisscholenproject kunnen worden voortgezet, door middel van de inzet van een combinatiefunctionaris.	Het aanstellen van de combinatiefunctionaris bij de Sportkoepel (of andere organisatie die BOS uitvoert) kunnen de activiteiten doorgang vinden en eventueel worden geïntensiveerd.	Regie en ondersteuning	1.1 t/m 1.6
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2012, als gevolg van de intensivering van het integrale beleid, 90% van de inwoners een goede tot uitstekende gezondheid zal ervaren.	Het uitvoeren van de beleidsnota's waarin de activiteiten beschreven staan die bijdragen aan de gezondheidservaring.	Alle facetten	1.1 t/m 1.7 2.1 3.1 t/m 3.8 4.1 en 4.2
De Gemeente stelt zich ten doel dat het percentage kinderen met overgewicht in de leeftijd 0 tot 11 jaar in 2011 lager is dan 11,9%.	Het aanbieden van projecten in het kader van sport, bewegen en gezonde voeding, het stimuleren/ondersteunen van particuliere/commerciële initiatieven van soortgelijke projecten en de aansluiting van het onderwijs naar de sportverenigingen verkleinen door de inzet van CF.	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.6
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel de opzet van het project in het kader van sport, bewegen en gezonde voeding in de gemeente voort te zetten.	Vanuit gezondheidsbeleid en sportbeleid geld beschikbaar stellen voor het organiseren van projecten in dit kader.	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.6
De gemeente stelt zich ten doel dat het percentage volwassenen met matig tot ernstig overgewicht in 2012 niet hoger is dan 45,3 % en het percentage volwassenen met obesitas niet hoger dan 9,6%.	Vanuit gezondheidsbeleid en sportbeleid geld beschikbaar stellen voor het organiseren van projecten in dit kader.	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.6

Doelstelling	Te bereiken door	Mogelijk door	Beschreven in schema
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 het project Glashelder in opzet bekend wordt bij alle sportverenigingen en in uitvoering wordt uitgebreid naar minimaal 30% van de sportverenigingen in 2012.	Het informeren van de verenigingen over het project en ondersteunen bij de organisatie en uitvoering van Glashelder. (bijvoorbeeld de contacten met de GGD leggen)	Regie en ondersteuning	1.1 t/m 1.7 2.1 3.1 t/m 3.8 4.1 en 4.2
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat de komende jaren tot 2012 de aandoening PCD zo breed mogelijk bekend wordt binnen de gemeente en er passende actie wordt ondernomen.	Het informeren van de inwoners over deze aandoening, waarbij aangegeven dient te worden dat sporten de symptomen kan beperken.	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.6
De gemeente stelt zich ten doel om in 2012 minimaal 80 % van de mensen met een beperking binnen de gemeente te hebben bereikt en geïnformeerd over de mogelijkheden omtrent sporten met een beperking. Deze doelgroep moet weten welke mogelijkheden er zijn en waar de informatie te vinden is en de drempel om daadwerkelijk te gaan sporten moet zo laag mogelijk zijn.	Intensiveren van bestaand beleid. Meer informeren van betrokkenen (doelgroep en verenigingen). Ondersteunen van initiatieven voor aanbod.	Regie en ondersteuning, Aangepast sporten en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 2.1 3.1,3.2,3.5,3.7 en 3.8
Het gemeentebestuur streeft er naar dat het aantal vrijwilligers in de sport de komende 4 jaar met 50 % toeneemt en door de inzet van combinatiefunctionarissen en een vrijwilligersmakelaar de werkzaamheden van de vrijwilligers worden verlicht en verduidelijkt.	Het aanstellen van een vrijwilligersmakelaar (die onder andere de maatschappelijke stage kan coördineren) en het aanstellen van een combinatiefunctionaris (die een organisatie kan ondersteunen bij het opstellen van een vrijwilligers beleid).	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.6
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 ten minste 3 SMALL-projecten plaatsvinden voor de doelgroep 65 tot en met 71 jaar.	Het initiëren van de organisatie van het SMALL-project in samenwerking met het Regio college, Sportservice Noord-Holland de Sportkoepel en betrokken verenigingen.	Regie en ondersteuning	1.1 en 1.7

Doelstelling	Te bereiken door	Mogelijk door	Beschreven in schema
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat tot en met 2011 de projecten BSP, Sportbuurtwerk en Sportinstuiven worden gehandhaafd en dat bij beëindigen van de BOS-impuls vanaf 2012 deze projecten doorgang kunnen krijgen.	Het aanstellen van de combinatiefunctionaris bij de Sportkoepel (of andere organisatie die BOS uitvoert) kunnen de activiteiten doorgang vinden en eventueel worden geïntensiveerd.	Regie en ondersteuning	1.1 t/m 1.5
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat in 2010 een uitvoerbaar speelruimtebeleid is opgesteld, dat tevens in 2010 kan worden uitgevoerd.	Het opstellen van een speelruimtebeleid waardoor de verspreiding van de diverse speeltoestellen kan worden gecentreerd en er betere speelvoorzieningen worden gecreëerd. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met de mogelijkheid om te sporten in de openbare ruimte.	Creëren van randvoorwaarden	3.7
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel dat het aantal Nederlandse kampioenen afkomstig uit onze gemeente stabiel blijft.	Het faciliteren van sportaccommodaties en ondersteunen van verenigingen in hun taken en organisatie met een CF.	Regie en ondersteuning en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 3.1 t/m 3.6 en 3.8
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om in de jaren 2010, 2011 en 2012 tot de top 10 te horen van de sportiefste gemeente van Nederland.	Het faciliteren van sportaccommodaties en ondersteunen van verenigingen in hun taken en organisatie met een CF.	Regie en ondersteuning en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 3.1 t/m 3.6 en 3.8
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om, als logisch gevolg van haar beleid, in de jaren 2010, 2011 en 2012 te blijven behoren tot de top tien van de topsportgemeenten in ons land.	Het faciliteren van sportaccommodaties en ondersteunen van verenigingen in hun taken en organisatie met een CF.	Regie en ondersteuning en het Creëren van randvoorwaarden	1.1 3.1 t/m 3.6 en 3.8
Het gemeentebestuur stelt zich ten doel om in 2010 het tarievenstelsel aangepast te hebben aan de uitgangspunten in de sportnota.	Het aanpassen van de tarieven met BTW belast. Tevens dienen de gebruikers een overeenkomst te tekenen voor het gebruiken van de accommodaties.	Creëren van randvoorwaarden	3.4

Doelstelling	Te bereiken door	Mogelijk door	Beschreven in schema
De gemeente stelt zich ten doel in 2010 een volledig meerjarenplan sportaccommodaties op te stellen, passend bij de doelstellingen zoals in de sportnota beschreven.	Het multifunctioneel invullen en gebruik laten maken van de accommodaties kunnen deze intensiever gebruikt worden. (bijvoorbeeld het gebruiken van de lokalen van het DBC in sportcomplex Opperdam voor denksporten in de avonden)	Creëren van randvoorwaarden	3.2 en 3.5
De gemeente stelt zich ten doel dat het sportplatform ten minste tot 2012 in de huidige vorm kan blijven bestaan en gevraagd en ongevraagd de gemeente van informatie en advies kan voorzien. Daarbij dienen de leden zich onafhankelijk en in het kader van de sport in het algemeen op te blijven stellen.	Het sportplatform zal de status krijgen van sportraad, waardoor het advies een officiële invloed heeft.	Externe expertise	4.1
De gemeente stelt zich ten doel dat minstens 50 % van de verenigingen in 2012 een convenant hebben getekend waarin hun maatschappelijke rol wordt onderstreept. Deze verenigingen zullen worden ondersteund door middel van training van vrijwilligers en de inzet van een Combinatiefunctionaris.	Het informeren en stimuleren van de mogelijkheden voor verenigingen. Daarbij het belang benadrukken van hun mogelijke maatschappelijke rol in de gemeenschap.	Regie en ondersteuning	1.1

Hoofdstuk 6. Schematische weergave gemeentelijk sportbeleid

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
1. Regie en Ondersteuning	1.Ondersteuning sportverenigingen	<p>1.Uitvoeren van de activiteiten op basis van de uit het onderzoek door de combinatiefunctionaris gekomen bevindingen, gekoppeld aan de bevindingen van het onderzoek brede school. De planning van de uitvoering is opgesteld op basis van de in de sportnota beschreven prioriteiten</p> <p>2.Het aanbieden van diverse cursussen aan de sportverenigingen om naast het aanbieden van de sport specifieke activiteiten ook maatschappelijke rollen te kunnen vervullen. Dit betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betrokkenheid bij maatschappelijke problemen, - Signaleren van en doorverwijzen bij problemen - Uitvoerend in diverse maatschappelijke activiteiten 	De Combinatie functionaris De Sport verenigingen De Gemeente Regio College	<p>Uitvoeren van de gevraagde ondersteuning aan sportverenigingen op basis van een planning aan de hand van de gestelde prioriteiten</p> <p>Aanbieden van cursussen aan de verenigingen via de webgelden. Het betreft cursussen in signaleren van en omgaan met problemen, werven en behouden van vrijwilligers, opleiden van kader, alcohol en drugsbestrijding, enz.</p>	Uitvoering ondersteuning verenigingen 2010 e.v.	<p>Nota Vrijwilligers</p> <p>Nota Kind als rode draad</p> <p>Nota Brede school i.o.</p>
1. Regie en Ondersteuning	2.Basisscholen Project via de BOS Impuls (vanaf 2012 via de Combinatiefunctionaris)	Sportactiviteiten op alle basisscholen, aangeboden door de sportverenigingen. Wordt reeds op enkele scholen uitgevoerd. Uitbreiding naar alle basisscholen is wenselijk. Hiervoor zal overleg met de scholen, besturen en sportverenigingen plaatsvinden	De Gemeente Stichting Sportkoepel, De Sport verenigingen De basisscholen	Overleg met scholen / bestuur en sportverenigingen, Uitvoering tijdens 1 gymuur van het basisonderwijs voor de groepen 6, 7 en 8.	Overleg in schooljaar 2009-2010, Uitvoering in schooljaar 2010-2011 e.v. waarbij ieder jaar meer scholen en sportverenigingen worden betrokken, tot alle scholen deelnemen	Nota Brede school i.o.

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
1. Regie en Ondersteuning	3.Sport na(bij) school	Sportactiviteiten voor de basisschool jeugd naschool (op school, in de wijk of bij de verenigingen) (eventueel gekoppeld aan Straathoekwerker, zie integraal beleid)	De Gemeente, De Combinatie functionaris De Sport verenigingen De straathoek werker	Voor alle scholen dient een programma te worden aangeboden met minimaal 1 keer per week een sportactiviteit	Start in 2010 met 2 basisscholen, uitbreiding met minimaal 3 scholen per jaar tot alle scholen deelnemen.	Nota Brede school i.o. Nota Kind als rode draad
1. Regie en Ondersteuning	4.Sportbuurtwerk via de BOS Impuls (vanaf 2012 via de Combinatiefunctionaris)	1.Ondersteuning activiteiten gemeente, waaronder overleggen mogelijkheden uitvoering van integraal beleid. 2.Begeleiden van stagiaires vanuit de diverse (sport)opleidingen en tevens doorverwijzing en plaatsing mogelijkheid voor (sport)verenigingen 3.(Sport) Activiteiten in de wijk vanuit een met sportmaterialen ingerichte vrachtwagen - Activiteiten voor de basisschooljeugd - Activiteiten voor jongeren (eventueel gekoppeld aan de straathoekwerker, zie integraal beleid)	Stichting Sportkoepel De straathoek werker	Inrichting vrachtwagen, Uitvoering minimaal 1 keer in de week een sportactiviteit in zowel Edam als Volendam	Uitvoering 2010 e.v.	Nota Kind als rode draad Nota WMO - leefbaarheid
1. Regie en Ondersteuning	5.Sportinstuiven via de BOS Impuls (vanaf 2012 via de Combinatiefunctionaris)	Sportinstuiven in de schoolvakanties in Edam en Volendam	Stichting Sportkoepel	Uitvoering in minimaal 4 schoolvakanties in zowel Edam als Volendam	Uitvoering 2010 e.v.	

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
1. Regie en Ondersteuning	6. Integraal beleid vanuit diverse werkvelden	Integraal beleid uitvoeren met sport als middel zoals beschreven in de diverse beleidsnota's. <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdbeleid - Vrijwilligersbeleid - Gezondheidsbeleid - Ouderenbeleid - Onderwijsbeleid - Alcohol- en Drugsbeleid 	De gemeente, Stichting Sportkoepel Onderwijs De Sport verenigingen	Aanstellen en inzetten van Straathoekwerker en Vrijwilligersmakelaar Projecten uitvoeren en stimuleren Stimuleren van het inzetten van gediplomeerde gymdocenten in basisonderwijs	Organisatieopzet vanaf 2010, uitvoering projecten 2010 en verder	Nota Brede school i.o. Nota Kind als rode draad Nota Vrijwilligers Nota alcohol ontmoediging en drugs bestrijding
1. Regie en Ondersteuning	7. Seniorensport	Aanbieden van SMALL-project ter stimulering van een gezonde en actieve levensstijl voor inwoners tussen de 65 en 71 jaar.	De Gemeente Sportservice Noord-Holland Stichting Sportkoepel	Opzetten van 3 SMALL-projecten in de gemeente Aansluitend op bestaande activiteiten en ontwikkelen van nieuwe activiteiten voor deze doelgroep	Opstart projecten in 2009 Uitvoering in 2010	Nota Gezondheidsbeleid
2. Aangepast sporten	1. Intensiveren bestaand beleid om de mogelijkheden voor sporters met een beperking te vergroten	1. Verenigingen stimuleren en ondersteunen bij opzetten projecten. 2. Regionaal aanbod in kaart brengen en beschikbaar maken voor inwoners 3. Stimuleren van participatie aan sportactiviteiten	De Gemeente Sportservice Noord-Holland Stichting Sportkoepel	Ondersteunen verenigingen bij het opzetten van projecten en opleiden kader Informeren inwoners met beperking over mogelijkheden voor sportdeelname	Ondersteuning in 2010 e.v. Activiteiten in kaart medio 2 ^e kwartaal 2010	Nota WMO

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
3. Rand voorwaarden	1.Kwaliteit Binnensport accommodaties	Onderhoudsplan opstellen voor het alle sportvloeren van de gemeentelijke binnensport accommodaties. <ul style="list-style-type: none"> - Sporthal de Seinpaal - Sporthallen Opperdam - Sporthal het Bolwerck - Sportzaal de Kreil - Gymzaal de Botter - Gymzaal Langemeerstraat - Gymzaal Schoolstraat 	De Gemeente	Ontwikkelen van onderhoudsplan sportvloeren van de gemeentelijke binnensport accommodaties Actualiseren bestaande onderhoudsplannen (gebouwen en sporttechnische inrichting)	Onderhoudsplan gereed en in uitvoering medio 2010	
3. Rand voorwaarden	2.Ontwikkeling Binnensport accommodaties	Ontwikkeling van de accommodaties om te voldoen aan de eisen van deze tijd en de multifunctionaliteit van de accommodaties te bevorderen <ul style="list-style-type: none"> - Zwembad de Waterdam - Sporthal de Seinpaal - Turnaccommodatie Mauritius (i.c.m. Club en buurthuis werk) 	De Gemeente De Sport verenigingen Commerciële organisaties	Planvorming ontwikkelen en uitwerken voor de diverse accommodaties	- Plannen gereed 2010 - Uitvoering voor zwembad Waterdam is vereist in 2011. (Zwembad gekoppeld aan mogelijkheden voor Seinpaal) - Uitvoering nieuwbouw turn accommodatie is gekoppeld aan de ontwikkelingen rondom de locatie Maria Goretti	

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
3. Rand voorwaarden	3.Verhuur Binnensport accommodaties	<p>1.Verhuur van de binnensport accommodaties zo efficiënt mogelijk maken door het overstappen op een interactief verhuursysteem om de `rest uren´ efficiënter in te zetten.</p> <p>2.Duidelijke afspraken met scholen en verenigingen op papier over gebruik en bezetting.</p> <p>3.Stimuleren van het gebruik van de accommodaties door inwoners</p>	De Gemeente De Scholen De Sport verenigingen	<p>Interactief verhuursysteem</p> <p>Afspraken met gebruikers (scholen en verenigingen)</p> <p>Advertenties in plaatselijke weekbladen</p>	Uitvoering 2010 e.v.	
3. Rand voorwaarden	4.Tarieven gebruik Binnensport accommodaties	<p>Het tarievenstelsel voor het gebruik van de accommodaties aanpassen aan de uitgangspunten in de sportnota en de gebruiksverlening B.T.W. belast maken.</p> <p>Er zal een jaarlijkse indexering zijn</p>	De Gemeente	Aanpassen tarieven aan B.T.W. belaste verhuur	<p>Voorstel naar raad 2009</p> <p>Uitvoering 2010 e.v.</p>	
3. Rand voorwaarden	5.Ontwikkeling Buitensport accommodaties	<p>Ontwikkeling van bestaande en nieuwe sportaccommodaties om te voldoen aan de eisen van deze tijd en de multifunctionaliteit van de accommodaties te bevorderen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atletiekbaan (400 meter) - Kunstgrasvelden en kleedaccommodatie (voetbal) - Zwembad de Waterdam - Wielerbaan (nieuw) - Landijsbaan (nieuw) 	De Gemeente De Sport verenigingen	<p>Overleg verenigingen,</p> <p>Planvorming gefaseerde uitvoering</p>	<p>Planvorming gereed 2010</p> <p>Uitvoering volgens planvorming aan de hand van prioriteiten</p> <p>Uitvoering voor zwembad Waterdam is vereist in 2011</p>	

	Wat	Hoe	Uitvoering door	Acties	Wanneer	Raakvlak met
3. Rand voorwaarden	6.Kwaliteit Buitensport accommodaties	Overleg met de gebruikers van de diverse buitensportaccommodaties over de mogelijkheden omtrent het onderhoud van de accommodaties.	De Gemeente De Sport verenigingen	Overleg verenigingen Aanpassen onderhoudsregelingen en plannings aan de hand van bevindingen en afspraken	Overleg in 2010 Aanpassingen vanaf 2011	
3. Rand voorwaarden	7.Openbare ruimte inrichten voor sport en bewegingsdoeleinden	Binnen de gemeente wordt een speelruimtebeleid opgezet. Hierin wordt opgenomen dat er ruimte wordt ingericht om te sporten in de openbare ruimte	De Gemeente De Sport verenigingen De Scholen	Ontwikkelen speelruimtebeleid Uitvoering speelruimtebeleid	Ontwikkelen speelruimtebeleid eind 2009 Uitvoering van beschreven beleid 2010 e.v.	Nota Brede school i.o. Nota Speelruimtebeleid i.o. Nota WMO - leefbaarheid Nota Gezondheidsbeleid
3. Rand voorwaarden	8.Subsidieverordening sportzaken van de gemeente	De subsidieverordening wordt aangepast aan de in de sportnota beschreven doelstellingen en prioriteiten	De Gemeente	Aanpassen subsidieverordening	Ontwikkeling en vaststelling van de verordening in 2010	
4. Externe expertise	1.Sportplatform	Het sportplatform (participatiegroep), bestaande uit specialisten uit de praktijk die gevraagd en ongevraagd advies geven vanuit hun expertise, blijft ten minste tot 2012 bestaan in de huidige opzet. Hiervoor wordt periodiek een bijeenkomst gepland om op de hoogte te blijven van de praktijk en binding te houden als platform en gemeente	De Gemeente De leden van het sportplatform	Periodieke bijeenkomsten	Uitvoering minimaal 6 keer per jaar tot 2012	
4. Externe expertise	2. Stichting Sportkoepel Edam-Volendam	Subsidie voor overheadkosten Stichting Sportkoepel Edam-Volendam	Stichting Sportkoepel Edam-Volendam	Subsidie voor bijdrage in kosten huisvesting en aanschaf/onderhoud materialen	Jaarlijks	

Hoofdstuk 7. Planning gemeentelijk sportbeleid

	2009	2010	2011	2012
1. Regie en Ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Aanstellen van 1 combinatiefunctionaris in de sportsector bij externe organisatie - 1.1 Onderzoeken van de mogelijkheden bij verenigingen voor de inzet van een combinatiefunctionaris - 1.1 Mogelijkheden uit het onderzoek onder de vereniging koppelen aan het onderzoek brede school - 1.2 Aanbieden van cursussen ter bevordering expertise vrijwilligers / kader bij verenigingen (w.o. intermediair training) - 1.1, 2, 4, 5 Organiseren van activiteiten door sportkoepel volgens overeenkomsten - 6 Activiteiten uitvoeren door sportkoepel vanuit integraal beleid en bestaande regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Aanstellen van (2,6 FTE) combinatiefunctionarissen bij externe organisatie waarbij taken worden beschreven op basis van de uitkomsten van de beschreven onderzoeken - 1.2 Aanbieden van cursussen ter bevordering expertise vrijwilligers / kader - 1.1, 2, 4, 5 Organiseren van activiteiten door sportkoepel volgens overeenkomsten - 2, 3, 6 Uitvoeren diverse activiteiten door en bij de vereniging - 6 Activiteiten uitvoeren vanuit integraal beleid en bestaande regelingen - 7 Uitvoeren van het SMALL-project 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Handhaving van aantal combinatiefuncties (tot 2.6 FTE) bij externe organisatie op basis van de richtlijnen van de Impuls - 1.1, 2, 4, 5 Organiseren van activiteiten door sportkoepel volgens overeenkomsten - 2, 3, 6 Uitvoeren diverse activiteiten door en bij de vereniging - 6 Activiteiten uitvoeren vanuit integraal beleid en bestaande regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Uitbreiding van aantal combinatiefuncties (totaal 4,5 FTE [verplicht aantal vanuit het rijk]) bij externe organisatie op basis van de richtlijnen van de Impuls - 1.1, 2, 4, 5 Organiseren van activiteiten door sportkoepel volgens overeenkomsten - 2, 3, 6 Uitvoeren diverse activiteiten door en bij de vereniging - 6 Activiteiten uitvoeren vanuit integraal beleid en bestaande regelingen

	2009	2010	2011	2012
2. Aangepast sporten	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1, 1.3 Verenigingen ondersteunen in het opzetten van projecten - 1.2, 1.3 Verbeteren bekendheid en mogelijkheden van aangepast sporten onder de inwoners en organisaties 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1 Mogelijkheden subsidie voor aangepast sporten aanpassen in verordeningen - 1.1 Activiteiten aanbod uitbreiden - 1.1, 1.3 Verenigingen ondersteunen in het opzetten van projecten 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1, 1.3 Verenigingen ondersteunen in het opzetten van projecten 	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1, 1.3 Verenigingen ondersteunen in het opzetten van projecten
3. Rand voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Renovatie van sportvloeren in gymzalen de Langemeerstraat, de Schoolstraat en de Botter, Sportzaal de Kreil en Sporthal de Seinpaal - 2 Onderzoek naar mogelijkheden nieuwbouw sporthal de Seinpaal en renovatie zwembad de Waterdam - 2 Onderzoeken mogelijkheden nieuwbouw turnaccommodatie Mauritius - 3 Opzetten interactief verhuursysteem voor verhuur (eventueel via internet) van sportaccommodaties - 4 opzetten wijziging tarieven binnensport accommodaties 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Ontwikkelen onderhoudsplan sportvloeren binnensportaccommodaties - 1 Actualiseren bestaande onderhoudsplannen binnensportaccommodaties (gebouwen en sporttechnische inrichting) - 1 Renovatie sportvloer sporthal Opperdam oud - 2, 5 Renovatieplan zwembad de Waterdam Vaststellen - 5 Nieuwbouw 400 meter kunststof atletiekbaan Inherent daaraan: <ul style="list-style-type: none"> - Aanleg Kunstgrasveld voetbalvereniging EVC - Verplaatsen Beachvolleybalvelden 	<ul style="list-style-type: none"> - 2, 5 Uitvoeren renovatie zwembad de Waterdam 	<ul style="list-style-type: none"> - 5 Onderzoeken mogelijkheden locatie wielervedbaan, eventueel combinatie skeelerbaan/ijsbaan

	2009	2010	2011	2012
3. Rand voorwaarden	- 7 Ontwikkelen speelruimte beleid	<ul style="list-style-type: none"> - 5 Aanleg Kunstgrasveld en kleedaccommodaties RKAV - 6 Actualiseren onderhoudsplannen buitensportaccommodaties - 7 Uitvoeren van speelruimte beleid, met daarin inrichting openbare ruimte. - 8 Aanpassen subsidieverordening volgens richtlijnen in sportnota 		
4. Externe expertise		<ul style="list-style-type: none"> - 1 Continueren van bijeenkomsten sportplatform - 2 Subsidie overheadkosten Stichting Sportkoepel Edam-Volendam 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Continueren van bijeenkomsten sportplatform - 2 Subsidie overheadkosten Stichting Sportkoepel Edam-Volendam 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Continueren van bijeenkomsten sportplatform - 2 Subsidie overheadkosten Stichting Sportkoepel Edam-Volendam

Hoofdstuk 8. Financiën gemeentelijk sportbeleid

In de voorgaande hoofdstukken wordt het beschreven beleid onderverdeeld in 4 onderdelen.

1. Regie en ondersteuning
2. Aangepast sporten
3. Creëren randvoorwaarden
4. Externe expertise

In dit hoofdstuk wordt per onderdeel uiteengezet welke financiële consequenties er zijn op de diverse onderdelen zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken. Ten slotte wordt in een overzicht weergegeven wat de totale kosten zijn die nieuw in de begroting opgenomen dienen te worden.

8.1 Regie en ondersteuning

Voor Regie en ondersteuning staat in hoofdstuk 6 en 7 aangegeven welke acties uitgevoerd kunnen worden in de jaren 2010, 2011 en 2012. Een deel van deze acties kunnen in 2010 en 2012 worden uitgevoerd vanuit de BOS-Impuls. Vanaf 2012 vervalt deze Impuls echter. In het kader van de Impuls Brede school, Sport en Cultuur wordt er de mogelijkheid geboden om vanuit het rijk een bijdrage te ontvangen. In 2010 en 2011 wordt hiervoor € 54.384,- en met ingang 2012 structureel € 89.827,- beschikbaar gesteld.

Binnen de Impuls Brede school, Sport en Cultuur kiest de gemeente er voor om in eerste instantie te starten met een zogenoemde straathoekwerker en een Vrijwilligersmakelaar als CF. Daarnaast zal in 2010 en 2011 één combinatiefunctionaris zich richten op de combinatie sportvereniging(ondersteuning) en (basis)onderwijs (coördineren, samenwerken en doorverwijzen). Vanaf 2012 zal nog eens 1,9 FTE zich gaan bezig houden met de voortgang van de activiteiten uit de BOS Impuls (die per 1 januari 2012 vervalt). Door de invulling van de Impuls op deze manier zal de intensivering van activiteiten genoemd in hoofdstuk 6 en 7 onder Regie en Ondersteuning, minder zijn dan wanneer er meer FTE's beschikbaar zouden zijn voor dit onderdeel.

Zoals eerder aangegeven staat de functie van de straathoekwerker (1 FTE) en de functie van vrijwilligersmakelaar (0,6 FTE) in andere nota's beschreven. Hierin wordt tevens de mogelijkheden van sport en de kansen voor sportverenigingen beschreven voor de inzet van deze functies. In totaal gaat het hier om 1,6 FTE. De kosten voor de functie van straathoekwerker ad. € 45.000,- zijn structureel in de begroting opgenomen. De kosten voor de functie van vrijwilligersmakelaar ad € 42.000,- zijn alleen in 2010 en 2011 in de begroting opgenomen. Met ingang van 2012 dienen deze kosten structureel opgenomen te worden in de begroting en meerjarenraming. Naast bovengenoemde 1,6 FTE is er in 2010 en 2011 behoefte aan 1 FTE combinatiefunctionaris sport. De kosten hiervan worden geraamd € 45.000,- per jaar. Met ingang van 2012 is er behoefte aan structureel 2,9 FTE combinatiefunctionarissen sport. De kosten hiervan worden geraamd op € 130.500,- structureel. Deze kosten zijn nog niet in de begroting en meerjarenraming opgenomen. In het volgende overzicht staat weergegeven welke financiële consequenties dit heeft op de begroting van de gemeente.

Functie	FTE	2010	FTE	2011	FTE	2012	FTE	2013	FTE	2014
Straathoekwerker	1	45.000	1	45.000	1	45.000	1	45.000	1	45.000
Vrijwilligers makelaar	0,6	42.000	0,6	42.000	0,6	42.000	0,6	42.000	0,6	42.000
CF Sport	1	45.000	1	45.000	2,9	130.500	2,9	130.500	2,9	130.500
Kosten	2,6	132.000	2,6	132.000	4,5	217.500	4,5	217.500	4,5	217.500
Inkomsten										
Rijksbijdrage		54.384		54.384		89.827		89.827		89.827
Kosten minus inkomsten		77.616		77.616		127.673		127.673		127.673
Reeds in begroting opgenomen		87.000		87.000		45.000		45.000		45.000
Per saldo bij te ramen/af te ramen		-9.384		-9.384		82.673		82.673		82.673
Toevoeging (-) /onttrekking (+) bestemde reserve (095.710)		-9.384		-9.384		82.673		31.260		0
Bijramen ten laste van onvoorzien		0		0		0		51.413		82.673

Zoals uit het schema valt op te maken ontstaat er in 2010 en 2011 een voordeel van €9.384,-. Voorgesteld wordt deze bedragen in de bestemde reserve Impuls, Brede school, Sport en Cultuur (095.710) te storten. Met ingang van 2012 ontstaat er een extra last van €82.673,- structureel. In 2012 kan dit bedrag volledig onttrokken worden uit de bestemde reserve. In 2013 kan €31.260,- onttrokken worden uit de bestemde reserve. Na deze onttrekking is de bestemde reserve leeg. Het restant van €51.413,- komt in 2013 ten laste van het saldo onvoorzien. Met ingang van 2014 komt er een bedrag van €82.673,- structureel ten laste van het saldo onvoorzien.

In het volgende overzicht wordt het verloop van de bestemde reserve na de hierboven aangegeven mutaties schematisch weergegeven:

Dienst-jaar	saldo per 1 januari	rente percentage	Rente		toevoeging anders dan rente	Beschikking	Saldo per 31 december
			t.b.v. gewone dienst	toevoegen aan saldo			
2008		4%					
2009		4%		0	108.768	26.250	82.518
2010	82.518	4%		3.301	9.384	0	95.203
2011	95.203	4%		3.808	9.384	0	108.395
2012	108.395	4%		4.336	0	82.673	30.058
2013	30.058	4%		1.202	0	31.260	0
2014	0	4%		0	0	0	0

8.2 Aangepast sporten

Voor de ondersteuning en stimulering van aangepast sporten is voor de jaren 2010, 2011 en 2012 €14.568,- opgenomen. Deze kosten zijn reeds in de begroting en meerjarenraming opgenomen.

8.3 Creëren randvoorwaarden

Tijdens het schrijven van de sportnota zijn er diverse ontwikkelingen geweest met betrekking tot de AV Edam en de omliggende verenigingen en RKAV. De kosten van deze ontwikkelingen zijn middels de prioriteitenlijst al in de begroting opgenomen. Betreffende het zwembad de Waterdam, volgt in de loop van 2010 een gedetailleerd plan waarbij tevens een financiële uitwerking, inclusief dekking wordt beschreven.

Voor het creëren van randvoorwaarden is voor het jaar 2010 € 12.960,- opgenomen voor het aanpassen van de subsidieverordening. Met ingang van 2011 zal hiervoor een bedrag van € 22.960,- opgenomen moeten worden. Deze kosten zijn nog niet in de begroting en meerjarenraming opgenomen.

8.4 Externe expertise

Voor de bevordering van externe expertise is voor het sportplatform en de sportkoepel meerjarig € 10.000,- opgenomen. Deze kosten zijn nog niet opgenomen in de begroting en meerjarenraming.

Afvoering lasten prioriteit 2010-4 Combinatiefunctionaris

Zoals bekend zijn de lasten van prioriteit 2010-4 opgenomen in de begroting en meerjarenraming. Deze lasten kunnen komen te vervallen. Dit leidt in de jaren 2010 en 2011 tot een verhoging van het saldo onvoorzien van € 69.500,- en met ingang van 2012 tot een verhoging van het saldo onvoorzien met € 97.500,-.

Resumerend

Er zal in 2010, 2011, 2012 en 2013 respectievelijk € 46.540,-, € 36.540,-, € 64.540,- en € 13.127,- ten gunste komen aan het saldo onvoorzien. Vanaf 2014 zal er structureel € 18.133,- nieuw in de begroting opgenomen moeten worden. Dit bedrag komt ten laste van het saldo onvoorzien 2014 en verder.

Onderdeel	2010	2011	2012	2013	2014
1 Regie en ondersteuning	-	-	-	51.413	82.673
2 Aangepast sporten	-	-	-	-	-
3 Creëren randvoorwaarden	12.960	22.960	22.960	22.960	22.960
4 Externe expertise	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal nieuwe kosten	22.960	32.960	32.960	84.373	115.633
Afvoering prioriteit 2010-4 Combinatiefunct.	69.500-	69.500-	97.500-	97.500-	97.500-
Totaal ten laste van onvoorzien:	46.540-	36.540-	64.540-	13.127-	18.133